

1 KORINTI

Poruva Korintiqaahuani hoqarenaa qara vara kyora

Iesusira vara sivuma kyovaro nyaamwuni uro varuvaro 25 ihive 30 ihive nritarovaro Poruva mwaa quara qara ntumwa tora. Mwi entara Korinti mwatukya nronra vahuvaro Poruva nraante mwi mwatukyaraqinaahua Karaisira qua timwa nyuvata mwihuaqitai mponramwuvanto Iesusira nraaqiaraqama vita varura. Mwihua Iesusira nraaqiaraqama vita variqi viqa inronra hita nkyiariara nkyiariara ntainra vita variqata hia kyuqema kyeta Karaisira qua riemwaqi vi varuvarora tiro, Poruva mwaa quara qara ntumwa tora.

1 ¹⁻²Nte Poruva, Kotiva nai kyakya hiraqa ni naanrama kyero ni nronraqama kyaihana nte Iesusi Karaisira qua nraakye qora timwa nyi varuvama varina. Nkye Kotira nraakye qora Korintiqaahuani variavata turetana tiri tiqata vakyaa Sositenisikyantirima mwaa quara qara ntumwa teta.

Nkye hia uaqia hi kyaiqara utiraitita Kotira nraakye qora kyuqehua variate tiro, Kotiva nkyi nyaanrama taiharo Iesusi Karaisiva nkyi kyuqema nyataihata nkye Kotiranivanto variara. Ekyaa Kotira nraakye qora Iesusi Karaisira nrutu nte variahua mpoqi mpoqi variavaro Iesusi Karaisiva mwihuaqaavata nkyiqaavata ntaqikyiqiro vi varira.

³Tiri tiqova Kotivavata, tiri vunyaa vaisi Iesusi Karaisivavata, nkyi kyuqema nyatairaro nkyi mwutukyaqitairo qihaakya hirata variata.

Poruva Kotirara kyuqeve tu quara

⁴Kotiva Iesusi Karaisira kyaiqara rieqaro nkyiara po tiro nkyi kyuqema nyataira mwianra rieqanama nte Kotirara kyuqeve tina.

⁵⁻⁶Tire Karaisira qua nkyi timwa nyunrata nkye kepukyaqama kyeqata mwi quara riemwaqi viqata Karaisiravata variarara tiro, Kotiva nkyi kyaahaqa ihata nkye kyuqe qua, mpo qua mpo qua okyara qio ntipihita nkye Karaisira qua vutukye timwa nyihua variara. ⁷Nkye mwitaa hia

nraakye qorahua variahuara tita, nkye tiri vunyaa vaisi Iesusi Karaisira vekya variqata nkye qamwateqa mwiva qovara hianinranra taqeqata variara. Nkye mwia vekya variavaro Kotiva nkyiara kyuqe kyaiqa nraahu varaate tiro, Kotiva nai kepukya mpo kepukya mpo kepukya hia mpoqia eqaraitiro, ekyaa kepukya nkyi nyinra.

⁸Tiri vunyaa vaisivanto Iesusi Karaisiva qovara hiani entaraqaa hia nkyiqa qua vahirata nkye mwi entaraqaa kyuqema kye variate tiro, Karaisiva nkyi kyaahaqa hi varirata nkyi hia pupohairata aanra kyuqeraqaa variqi vita uro taiqa kyevara.

⁹Tiriara mwihua Kotira mwaaqu Iesusi Karaisira tiri vunyaa vaisivata kuaaqi taaquvi variate tiro, Kotiva tiri tinraanrainrama. Kotiva tiri tinraanrama taihata tire qioma Kotirara mwutukya qihaakya hiraqe variqi quanana.

Nkye ntainra vita variqata mpo qua mpo qua tivorave tura

¹⁰Ni kata pakyaa tuaavo, tiri vunyaa vaisi Iesusi Karaisiva ni nronraqama kyaivara tina, nte nkyiara poma tuqo. Nkye ntainra vivorave nkye kuaa qua nraahu timwaqi viqata kuaa qua mwianra nraahu eo qiata. Nkye kuaaqi variqata kuaa qua riemwaqi viqata Kotira kyaiqa kuaana variqata varaqi quata.

¹¹Ni kata pakyaa tuaavo, nraakye mpovanto mwia nrutu Koroiva varihata mwia nraamwuqi variahuara ni timwa mpiqata nkyiara inronra hiqata variavo qiavana riaura.

¹²Mwihua nkyiara mwitaama tita. Nkye mpo hiahua tiqata, Tire Porura vataqita vurahuave, qiavata mpo hiahua tiqata, Tire Aporosira vataqi vurahuave, qiavata mpo hiahua, Pitaara vataqi vurahuave, qiavata mpo hiahua, Karaisira vataqita vurahuave, ti variavo qiavana riaurave.

¹³Qikye, nkye mwitaa tiqata qiove Karaisira utaqaa tukyama kye hini hini varevara? Qaqao, nkye hiam qio mwitaa hivara. Nkyiara rieqata ni Porura kyatariqaa ru kye hiritorave iho? Nkye nramanri vareqata ni Porura nrutuara rieqata nramanri varaarave iho? Qaqao, hia nkye mwitaa hiarave.

¹⁴Nte nkyiqitaina vaisi taaratana nraahu nramanri nyunrave. Nte Kirisipaasiravata Kaiasiravata nraahu nramanri nyunrave. Nte hia airi vaisi nramanri nyinraitina, vaisi taaratana nraahu nramanri nyunranra rieqana Kotirara kyuqeve tuqo.

¹⁵Nte vaisi taaratana nraahu nramanri nyunranra tita, nkye hiam qio tiqata, Tire Porura nraaqiara nraahuma varuro, tivara.

¹⁶Nte mpoqiavata nramanri mwunranra taunru kyauqo. Mwia Sitepanaasiravata, mwia nraamwuqi variahuavata, nramanri nyunrave. Nkyi utaqitaina mpoqianivata nramanri nyianinra mwia hia ni pu naatoqi ntiho.

¹⁷Karaisiva hia nraakye qora nramanri nyianrive tiro ni titairave. Karaisiva nai mwakyaakya kyuqera nraakye qora timwa nyianrive tiro ni titaira. Mwataqaanaa qua okyaravanto vaihata qumina nraakye qoravanto mwi quarara kyuqe quave ti variavana qio nte hia mwi quara nkyi timwa nyinraitina, nte Karaisira qua nkyi timwa nyi varura. Nte mwataqaanaa qua okyara nkyi timwa nyianrita nkye Karaisira kyatariqaa hirito quarara qumina quave tivara. Mwianra rieqanama nte Karaisira qua ntapihi kyena nkyi timwa nyunra.

Karaisiva Kotira kepukyantove tura

¹⁸Mpo hia nraakye qorahua vita ekyaara raupiri ihua variqatara tita, mwihua Karaisira kyatariqaa rutovaro qutu vu quarara qumina qua hia quaqqa hirave ti variara. Tire hia mwitaa tiraitita, tiri Kotiva huvantu kyero tivitaarihua variqatara tita, tire Karaisira kyatariqaa ru tovaro qutu vu quarara Kotira kepukya qua vaiho tunanra.

¹⁹Kotira mpukuqi haaru Kotiva mwitaama tiro:

Nraakiara mpo okyara mpo okyara rie taqe ihua
varivaqe nte mwihua qua nraatara kyaariro
mwihua quavanto qumina qua nraahu vahiananrove.
Airi inraikya okyara mpoqiavata ntapihi paahi hiahua
su nyaatoqi vahiani quara vara raupirima kyaaninrave,
tura.

(Ais 29:14)

²⁰Airi okyara rie varia vaisihuave, mpo sikuru mpo sikuruqi vita mpo kyaiqa mpo kyaiqa taqaa vaisihuave, mpohua qua nraatara kyeqa ti varia vaisihuave, mwihua mpo? Mwi vaisihua varivaqe nte mwihuara nanra quave qianinra? Ekyaa mwihua variqata mwatanyaa okyara qua nraahu ti variarara tiro, Kotira quavanto mwihua qua nraatara kyaiharo mwihua quavanto qumina qua hia quaqqa hiva nraahuma vahiro.

²¹Kotiva ekya okyara ntapihi kyaiva, mwiva qua okyara mwaa govarama kyaiharo mwi quava mwitaamama vahiro: Vaisivanto hia mwatanyaa okyara mpo okyara mpo okyarara riaraqaatairo Kotira okyara qio ntapihiananrove. Tire Karaisirara nkyi timwa nyunrata qumina quave qiara, mwi quarara nraakye qoravanto qutaave tivera, Kotiva mwihua sitairata mwihua hia ekyaara qutu vivara.

²²Iutaavanto tiqata, Vaisivanto nronra kyaiqa varairaqe tire mwia kyaiqa taqe mwi vaisirara Kotiva titai vaisirave tiqata mwia vataqi quare, ti variavata, Kirikivanto tiqata, Vaisivanto mpo kyaiqa mpo kyaiqa okyara tinraamwutairaqe mwia taqeta mwiaqaatai mwi vaisira vataqi quare, ti variara.

²³Tire mpo? Tire variqata Karaisira kyatariqaa rukye hiritaa quara, mwi quara nraahu timwaqi virera. Tire mwi quara Iutaa timwa nyinrenra hurata mwihua mwi quarara tiqata, Uaqia hia vaisihua nraahu kyatariqaa

ruarave. Nkyi qua mwia uaqia hi quarave, ti variara. Mwi hua mwitaa qjavata tire mwi quara Kiriki timwa nyinrenra hurata mwi hua mwi quarara, Qumina qua hia quaqa hirave, ti variara. ²⁴Mwitaa qjavatavata tiri mpo hurahua lutaave, Kirikive, mpo mwatanaave, Kotiva nraanrama taihata tire variqata ntapihi kyauraro Karaisiva Kotira kepukyavanto tiri kyaahaqa hiarivama variro. Karaisiva ekyaa Kotira okyara qua, kepukya qua tiri timwa timwianrivama variro.

²⁵Nraakye qora mpo hiahua Karaisira quara qumina quave ti variavaro mwi quava Kotira quavanto vahiqaro ekyaa mwatanyaa okyara vaisivanto ti varia quara nraatara kyaira. Kotira quara uqenrai quarave qjava, mwi quava vaisi kepukya qua nraatara kyaira.

²⁶Eo, ni kata pakyaa tuaavo, nkye haaru nataa nataa hu nraakye qorahua varuvaro Kotiva nkyi nyaanronra mwianra nraato tuate. Mwi entara nkyi utaqi hia mpo okyara mpo okyara ntapihi riohua varurave. Mwi entara hia nkyi utaqi nrtutu nronra vataahua airivanto varurave. (Mwi entara Kotiva hia nkyi nyutu nronraqama vahura mwianra rieqaro nkyi nyaanronra.)

²⁷Mwatanyaa qua okyarara ti varia vaisihua kyaurira inraikya varaate tiro, Kotiva qumina quave ti varia quara, Karaisira rukyaa quara vara kyero qumina nraakye qoravanto mwi quara riaate tiro. Kepukya nraakye qoravanto kyaurate tiro, Kotiva qumina nraakye qora nyaanrama kyero mwihuara ni nraakye qorama varivarave tiro.

²⁸Mwatani variahua mpo hia nraakye qorahua, mwihuara hia tiri mwutukya vaiho qiahuave, hia kyuqe nraakye qora qumina nraakye qorave ti variahuave, Kotiva mwi nraakye qorahua vara kyero mwihuaqotairo tire nronravantove ti varia nraakye qorahua vara qumina inraikyaqama kyairave. ²⁹Kotiva nai mwitaa hirara tiro, hiam qio mpovanto nai mwahuta qianro.

³⁰Nkye Karaisiravata variate tiro, Kotiva naivanto nkyi sitaqiro uro kyaihata nkye Karaisiravata variara. Kotiva Karaisira titovaro Karaisiva Kotiva tiri kyaahaqa hiani okyarara qovarama kyero. Karaisiva tiri kyaahaqa iharora tiro, Kotiva tiri uaqia hi quara nruka kyero tiri vara avuqavuma kyero. Karaisiva tiri kyaahaqa hirara tita, tire qioma Kotira kyaiqa vareqata aanra kyuqeraqaa quananra. Karaisiva tiri kyaahaqa ihata tire huvantu vita qatinani varunanra.

³¹Teta kyaahaqa hiarava hia vahuvaro Karaisiva mwitaama kyero tiri kyaahaqa hurara tita, tire Kotira mpukuqi qara ntumwa to quara ntapihunanra. Mwi quava mwitaama tiro:

Vaisivanto nai kyaiqara rieqaro hia nai mwahuta qiarive.

Tiri vunyaa vaisivanto tiri kyaahaqa hirara rieqaro

mwi vaisiva mwia mwahuta qiarive, tura.

(Ais 40:13)

Karaisira kyatariqaa ruto quara

2 ¹Haaru nte nkye hunani nrintena nte Kotiva uqeta tai quara nkyi qoqaa timwa nyinrenrana nte hia qiakyaa hu quara nkyi

timwa nyiavarave. Hia nte mwatanyaa qua okyara rieqana nkyi timwa nyiavarave.

²Mwi entara nte nkyi utaqaq variqana kuaa qua nraahu timwaqi virerave timwa kyena hia mpo qua mpo qua nkyi timwa nyiavarama. Nte Iesusi Karaisira qua nraahu nkyi timwa nyiavarama. Nte mwi entara Iesusi Karaisira kyatariqaa ruto quara nraahu nkyi timwa nyiavarama.

³Haaru nte nkyi utaqaq nrumu variavaro ni kepukya hia vahuvaro ni kyuqu kyauqu ntuvana nte aatu hiqana variavara. ⁴Nte mwakyaakya nkyi timwa nyiqana hia qiakyaa hi quara nkyi timwa nyinraitina, nte qua nkyi timwa nyiavata nkye taqovaro Kotira mwanraquravanto ni kyaahaqa huvana nte kepukyaqama kyena qiavara.

⁵Nkye hia mwatanyaa okyara riemwaqi viraitita, Kotiva kepukya kyaiqa varaira mwia okyarara riemwaqi viqata Karaisirara qutaa mwivave qiate tina, nte Karaisira kyatariqaa ruto quara nraahu nkyi timwa nyiavara.

Qua nronra kyuqeva Kotiraqaatairo qovara hi varirara tura

⁶Kotira aanraqaa kepukyaqama vari nraakye qorahua varivaqe tire qioma mwihua nronraqama vahiani quara timwa nyiananra. Tire nronraqama vahi quara tiqata hia qumina mwatanyaa qua okyara tunanrave. Mwaa mwataraqaa ntaqiky vari vaisihua mwatanyaa qua okyara ti variahua, mwihua variqi vita taiqa vivaro mwihua quavata taiqa quanarove.

⁷Hia tire mwihua qia quara tiraitita, tire nronra qua Kotiva uqeta tai quara kyuqe qua, mwi quara nkyi timwa nyunanra. Haaru hia mwaa mwatara utu entara Kotiva mwi quara riemwa tero uqeta tero tiriara mwihua nraakiara mwi quara qovarama kyaivaro mwi quava nraakye qora kyaahaqa hirata mwihua nivata nyaamwuni kyuqema kye varivarave tura.

⁸Mwaa mwataraqaa ntaqiky vari vaisihuaqitairo hia mpoqiantovata mwi quara okyara ntapihi kyero. Mwihua Kotira qua nronraqama vahi quara riaatirio, mwihua hiama Kotiva kyuqe inraikya vatairaqaa ntaqiky vaisira kyatariqaa ru kyaatiri.

⁹Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Hia vaisivanto vuqotairo taqai inraikyara,
 hia vaisivanto nraatoqitairo riai inraikyara,
 hia vaisivanto nai nraatoqitairo riemwa kyero tiqaro,
 Mwi inraikyava qio vahiananrove, ti inraikyara
 vara kyero Kotiva mwianra mwutukya vataa nraakye
 qorahuani terama kyero vatairave, tura.

(Ais 64:4)

¹⁰Kotiva nai mwanraqura titaiharo mwia mwanraquravanto Kotiva nai uqeta tai quara hia mwaa mwataraqaa ntaqiky variahua

timwa nyinraitiro, mwiva tiri nraahu timwa timwi varira. Kotira mwanraquravanto ekyaa inraikyana ntapihiki kyero ekyaa okyara inraikyana Kotiva uqeta tai okyaranavata taqaivama variro.

¹¹ Ta vaisivave mpora vu nraatoqi vahiani inraikyana ntapihiki kyaananro? Hiama vaisi mpovanto mpora vu nraatoqi vahianinra ntapihiananro. Nai mwia mwanraquravanto mwia utaqi vahiva mwivama mwia vu nraato ntapihiro. Mwia votima kyero Kotira mwanraquravanto nraahu Kotira okyara ntapihiki kyero riara.

¹² Tire hia mwata mwaqaatai qovara hi mwanraqurara mwia varaunanrave. Kotiva tiriara mwihua nte kyuqema nyatau okyarara ntapihiki kyeta riaate tiro, mwiva nai mwanraqura timwihata varaunanra.

¹³ Tire Kotira mwanraqura varaaurahuara tita, tire hia vaisivanto mwatanyaa okyara timwa timwianravauma nkyi timwa nyi varita. Tire Kotira mwanraquravanto timwa timwi vari quarama nkye Kotira mwanraqura varaahua nkyi timwa nyi varita.

¹⁴ Vaisi mpoqi hia Kotira mwanraqura variariva hiama qio Kotira mwanraquravanto qiani quara ntapihiananro. Mwiva mwi qarara qumina qua hia quaqa hiravema qiananro. Kotira mwanraqura mwiaqi variari vaisiva, mwiva nraahuma Kotira mwanraquravanto qiani quara qio ntapihiki kyero riananro.

¹⁵ Kotira mwanraquravanto mwiaqi variari vaisiva variqaro mwiva ekyaa okyara taqero tukyama kyero kyuqe okyarave, uaqia hi okyararave, qiananro. Mwiva qio mwitaa tiraro qumina vaisi mpovanto hiama qio nai mwi vaisira okyara tukyama kyero taqaananro.

¹⁶ Kuaa qarama kyero Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Vaisivanto Kotira vu nraatoqi vahi inraikyana
hia ntapihirara tiro,
mwiva hiama qio Kotirara e mwitaa mwitaa hianta
qiananrove, tura.

(Ais 40:13)

Mwitaa iharovata Kotira mwanraquravanto tiriqi variharora tiro, Karaisira vu nraatovantovata tiriqi vahira.

Korintivanto ntainra vita varura Poruva mwihua inronra hura

3 ¹ Ni kata pakya tuavao, nte Kotira mwanraqura vataa vaisivata qua tuntema kye nkyivata qua qiankye qiavata nkye hia qioqa hura. Nte mwatanyaa inraikyana nraahu riana vaisihua qihaakya hi quara timwa nyuntema kyena nkyivata qihaakya hi quara nraahu timwa nyiqana taqaavata nkye mwi entara Iesusirara qutaave turaqi nraaqiara votima kyeta varurave.

²⁻³ Nronra tuai vaisira kepukya kyara mwintema kye nte nronra qua nkyi timwa nyiankye tina, taqaavata nkye nraaqiara votima kyeta varuvanana tina, nte nkyi nraamwa nraahu nyiavara. Qumina nraakye

qora mwata mwaaqa variahua hia kyuqema kye nrohi variantema kye nkyevata nrohi variarara tita, mate mwaa entaravata nkye nraamwa nraahuma nrevara. Nkye qumina nraakye qora votima kyeta variqata nkye mpohuara ua qua tiqata inronra hi variara. Nkye mwitaamaqi viqata nkye qumina nraakye qoravanto mwatanyaa okyarara nraahu riaahua votima kye nrohi variara.

⁴Qikye, nkye inronra hiqata ntainra quavaro nkyiqitairo mpovanto tiqaro, Nte Porura vataqina vuvave, tiharo mpovanto tiqaro, Nte Aporosira vataqi vi varuvave, ti variro. Nkye mwitaamaqi viqata nkye mwatanyaa okyara riaahua votima kyeta uaqiama kyetama nrohi variavo.

⁵Aporosiva mwiva tavave variho? Nte Poruva mwiva nte tavave varuqo? Tiretana Kotira kyaiqa vare varuratanahua nraahuma varita. Nkye tiritanaqaataita Iesusirara qutaave qiara. Aporosivavata ntevata Kotiva tiri timwi kyaiqarama vareta.

⁶Nte Poruva kyara humwu vara tutauqaro Aporosiva nramanri mwihanro Kotiva mwi kyarara qupiqaante tiharoma qupiqero.

⁷Kyara humwu vara tivavata, nramanri nyivavata, qumina vaisitanama varita. Kotiva tiharo kyara mwiva qupiqairara tiro, Kotivama nronravanto variro.

⁸Kyara humwu vara tivavata, nramanri nyivavata, kuaa kyaiqa mwianra rieqatama vareta. Nraakiara Kotiva mwihua nkyiari kyaiqa varerara rieqaro kyoqaa nyiananroma. ⁹Tiretana kuaana variqata Kotira kyaiqa vare varurata nkye aakyo votima kyeta variqata, Kotira nraamwu votima kyetavatama varita.

¹⁰Kotiva ni kyuqema mataihana nte nraamwu hoqaahua qiata vaisi votima kyena variqana nte nraante nraamwu tura ratauntema kye nte nraante Karaisirara nkyi timwa nyi varura. Nkye Kotira nraakye qora kyuqehua Kotira nraamwu kyuqera votima kyeta variate tina, nte nraante puha ratauqata mwiaqaatai mpohua mpohua mwi nraamwunra hoqe varita. Mwi nraamwunra hoqehua taqeqata hoqaata.

¹¹Nte puha rataura mpovanto ntaku kyero mpo kyatari rataankyora. Nte puha rataurara tura mwia Iesusi Karaisivama.

¹²Nte puha rataura mwiaqaa vaisi mpovanto Kotira nraamwu hoqarera hiro kyuqe inraikyaqo mwi nraamwunra hoqaananro. Mwiva kori orive, munima orive, mpo ori kyuqerave, vara kyero kyuqema kyero mwi nraamwunra hoqa taananrove. Mwiva mwitaama kyero hoqairaro mpovanto kyatarive, nramwuhive, taquve, mwi inraikyara vara kyero hoqaananrove.

¹³Vaisi mpohua mpohua mwitaamaqi vivaro nraakiara ekyaara entaqaa Kotiva mwihua hoqa tera qovarama kyairaro qoqaama vahiananro. Mwi entara qiavanto itaintema kyero Kotiva mpohua mpohua kyaiqa varatera qovarama kyero mwataara hiqaro taqaananrove.

¹⁴Qiavanto vaisi mwiva nraamwu hoqa taaninra mwataara hiqaro taqairaro hia itamwa kyairera, mwi vaisiva nai kyoqaa qioma varaananro.

¹⁵Qiavanto vaisi mwiva nraamwu hoqa taaninra mwataara hiraro itamwa kyairera, mwi vaisira nraamwu ekyaa itamwa kyaananro. Mwiva nraamwu hoqa taaninra ekyaa itamwa kyairaro vaisi mwiva nraahu qati variraro mwiva qiaqitairo qatinani nritarero varintema kyero variqaro hia kyoqaa varaananro.

¹⁶Nkye hiave ntapihavo? Nkye Kotira nraakye qora variqata Kotira nraamwu kyotata nraamwu votima kyeta variavaro Kotira mwanraquravanto nkyi utaqi varihata variara.

¹⁷Nkye Kotira nraamwu kyuqehua variarara tiro, mpovanto nkyiqitairo mwi nraamwunra vara uaqiama kyairera, Kotiva nai mwi vaisiravata vara uaqiamama mwataanro. Nkye Kotira nraamwu mwihua variqatara tita, nkye ntainra vita varivorave.

¹⁸Nkye nkyeta riemwa kyeta api qua riemwaqita vivora. Nkyiqitairo vaisi mpovanto nanrianra tiqaro, Nte mwatanyaa okyara mpo okyara mpo okyara ntapihi kyauvave, tirera, nte mwi vaisirara tiqana, E mwi quara qaqira kyera Kotira qua nraahu riemwaqira quante. E mwitaa hirata qumina nraakye qoravanto iara hia vu nraato vataavave tivaro Kotiva iara qua okyara ntapihiva vu nraato vataavave qarive, qianinra.

¹⁹Mwi quara okyara mwataamama vahi. Mwatanyaa okyarara Kotiva tiqaro, Mwi okyarava qumina qua hia quaqqa hirave, tiro. Kotira mpukuqi mwianra mwataama tiro:

Mwatanyaa okyara ntapihiahua
ntaqaaverura kyaiqa vare variavaro
Kotiva nkyiari utua kyaiqara mwiaqotairo
tuqasaa kyeqaro nkyiari tu vare varira. *(Job 5:13)*

²⁰Mwi quava vaiharo mpo quavata vahiva mwitaama tiro:
Nronravanto Kotiva mwatanyaa okyara ntapihiahua
su nyaatoqi vahi quara taqaiharo ekyaa mwi quava
qumina vehi quama vahirove, tura. *(Sng 94:11)*

²¹Nkye mwi quara rieqatama hia vaisivanto varaani kyaiqarara nronraqama kye rieqata vaisi nrutu tuaaheraata. Hiavata mwitaa hiata. (Hia mwatanyaa inraikyavanto nkyiqa ntaqikyari varirave. Nkye mwiaqaa ntaqikyari variarave.) Ekyaa mwi inraikyava nkye hia inraikyava nraahuma vahi. ²²Nte Poruvave, Aporosivave, Pitaavave, mwaa mwatavave, qati variqi vi okyaravave, qutuvi okyaravave, mate vahi inraikyavave, nraakiara vahiani inraikyavave, ekyaa mwi inraikyava nkyi kyaahaqa hiari inraikyava nraahu vahirara tiro, ekyaa mwi inraikyava nkye hia inraikyava nraahuma vahi. ²³Mwitaa ihata nkyeta mwihua Karaisiranivanto variavaro Karaisiva mwiva Kotiranivantoma variro.

Poruva nte Karaisira kyaiqa vaisi varuvave tura

4 ¹Nkye tiri kyaiqara riegata mwataama qiata. Tiriara nkyenramwu Karaisira kyaiqa vaisinramwu Kotiva uqeta tai quara timwa qovara hi varia vaisihua variavo qiata. Kotiva mwi kyaiqaraqaa ntaqikyiate tiro, tiri nronraqama kyaira.

²Mpora kyaiqaa ntaqikyari vaisiva nataama kyerove kyaiqa varaanro? Mwi vaisiva hia qoriri hiraitiro, ntapihi kyero nai nronra vaisi kyaiqaa ntaqikyiro quananro. Mwi quara rieganama nte ntapihi kyena Karaisira kyaiqa vareqana nkyiqa ntaqikyivi varura.

³Nte Kotira kyaiqa vaisi variqana nkyi Kotira nraakye qoraqaa ntaqikyivi variarita nkyeve, vaisi mpovantove, ni tukya hiqata ni kyaiqara uaqia hi kyaiqarave, kyuqe kyaiqave, tivaqe nte hia mwianra nronraqama kyena riaaninra. Ntevata hia ntena kyaiqara riegana tukyama kye mwi kyaiqara kyuqerave, mwi kyaiqara uaqia hirave, qianinra.

⁴Nte ntena kyaiqara riegana ni kyaiqavanto qio vaihoma tina. Nte mwitaa qiariro qutaave ni kyaiqavanto qio vahiananro? Niqaa ntaqikyivi variva, mwiva nraahuma ni kyaiqa tukyama kye taqero kyuqe hirave hia kyuqe hirave qiananro.

⁵Mwianra riegatama haunri nkye paparuqa hiqata mpora kyaiqara kyuqe kyaiqave, uaqia hi kyaiqarave, tivora. Nkye qaqira kyeta tiri vunyaa vaisivanto qaiqaa tumuani entara vekya variata. Mwiva mwi entaraqaa vaisivanto entaqi variqaro uqeta taani kyaiqara qovarama kyaananro. Mwiva vaisivanto nai vu nraatoqi riemwa taani inraikyara qovarama kyaananro. Mwiva mwitaamaqiro viraro mwiaqaatairo Kotiva nraakye qoravanto kyaiqa varera taqeqaro kyuqe kyaiqave, uaqia hi kyaiqarave, qiananro.

Korintivanto nkyiari nyutu tuaaherora kyaara Poruva mwihuara tura

⁶Ni kata pakyaa tuaavo, nte nkyiara riegana nte teta Aporosikyaqaa ntumwa kye turave. Nkye mwi quara riegatama Kotira mpukuqi qara ntumwa to quara mwia hia nraatara kyeta ntainra vita variqata hia vaisi mpo nrutu tuaahereta mpo nrutu vara mwataniqa hiata.

⁷Ni katao, Tavave iara e vaisi nronravanto variaro tiho? Hia mpovanto iara mwitaa tiho. Qio qutaave ekyaa e vataana inraikyara Kotiva i mwiho? Nanraqamave ekyaa e vataana inraikyara Kotiva i mwihanra e ntena kyauquqo vara taurave timwa kyera e ena mwahuta tira hiaro?

⁸Qikye, nkye Korintiqaahua mwamwaahuave, qutaave nkye Kotiva hi inraikyara ekyaa vataahua variavo? Qutaave nkye airi inraikya vataahua variavo? Tire hia nkyi kyaahaqa hurata nkye nkyetaraa variqata qutaave nkye nritare vunyaa nraakye qora variavo? Nkye qutaaqama kye nronraqama vivaqe nte nkyiara qamwateqana tire nkyi kyapata nronraqama vita ntaqikyiqata variataarave.

⁹Nte ntena riemwa kye mwitaama tina, Tire Karaisira qua nkyi timwa nyunrahua varuraro Kotiva tiri vara ekyaa tokyaqaama vatero. Nramwutaa sitaqi ru kyarera utuavata ekyaaahua mwihua nraahu taqaantema kyetama mwata mwaaqaanaa nraakye qoravantovata nyaamwunyaahuavata tiri taqeta.

¹⁰Tire Karaisirara riegata Karaisira qua nkyi timwa nyi varurata qumina nraakye qoravanto tiriara nkye hia vu nraato vaihua variavo ti variara. Mwihua tiriara mwitaa ti variavata nkye ekyaa qua riaahua votima kyeta Karaisira qua rie variara. Tire Karaisirara riegata tire uqenraunra vaisihua varurata nkye kepukya vaisi votima kyeta variara. Tire Karaisirara riegata tire varuraro tiri nrutuvanto mpiato vaihata nkyi nyutuvanto virito vahintema kyeta nkye variara.

¹¹Tire Karaisirara riegata haaruvata, mate mwaa entaravata, hia kyara vaiharo tiri mpoqama kye nraataa ihata varunanra. Tiri tuavaaqa nrहितiro uaqia aaqia ihata varunanra. Tiri ntuqutu kyeqa vataavata varunanra. Tire hia kyuqema kye mwatukya kuaaqi variraitita, tire mpoqi mpoqi nrohi varunanra.

¹²Tire munima kyeqa kyara varaare tita, teta kyauquqo toqaamwu tukyeqa kyaiqa vare varunanra. Mpovanto tiriara mwaaquqa hi quara tihata tire hia nanrianra mwaaquqa hi quara tiraitita, tire Kotirara mwi vaisira kyuqema mwataante tunanra. Tiri uaqiama timwa taavata tire hia Kotira kyaiqa qaqira kyaraitita, tire kepukyaqama kye mwia kyaiqa varaqita vunanra.

¹³Mpovanto tiri nrotu vara mwataniqa hiqaro unra tihata tire hia nanrianra mwitaa tiraitita, tire mwianra kyuqe qua nraahu tunanra. Tire mwitaamaqi viqata Karaisirara riegata varurata kyara viti qaqira kyaantema kye qumina nraakye qoravanto tiri qaqira kyaarave. Mwaa entaravata mwihua tiriara vehi vaisi qumina inraikyavantove ti variara.

¹⁴Hia nte nkyi kyauruariveravauma mwaa quara qara ntina. Nkye ni nraaqiara kyuqehua votima kye varivaro nkyi su nyaatovanto ntapihirata variate tinama, mwaa quara qara ntina.

¹⁵Vaisi 10,000 vanto nkyiara tiqata, Tire nkyiqa ntaqiky i varurahuave. Nkye mwataama kye Karaisira qua riemwaqita quate, tivera, nkye mwaa quara riaata. Mwihua mwitaama varivaqevata nte nkyi sova kuaikuvanto nraahuma varianinra. Nte nraante Karaisira qua kyuqe mwakyaakya nkyi timwa nyiavata nkye Karaisira aanraqaa vurara tina, nte nkyi sovaqama vurama.

¹⁶Nte nkyi sova varuvara tina, nte nkyi su nyaato nyianrita nkye nte nrohuntema kye nrohiata.

¹⁷Nkye mwitaama kye nrohiate tina, nte Timotira titaariro nkye hinani quanano. Nte Timotirara ni maaquve tuqaro ni mutukyavanto mwianra mpoqivata vahira. Mwiva tiri vunyaa vaisi mwianra nraahu

rieqaro mwia kyaiqa vare vari vaisivama variro. Nte Timotira titaariro mwiva uro nte mpoqi mpoqi nrohiqana Karaisirara nraakye qora timwa nyuntema kyena ntenavata mwi quara riemwaqi viqana Karaisira aanraqaa nrohurara ntapihi kyero nkyi timwa nyianri.

¹⁸Nkye mpo hiahua tiqata, Nianra mwiva hiam qio mwaini tiri taqarero nriananrove, timwa kye qamwateqata nkyeta nrutu tuaahere variara.

¹⁹Tiri vunyaa vaisivanto qiove tiraqe nte qioma nkyi taqarera qamwanrama uro ntaaninra. Nte quariva uro variqana nkyiari nyutu tuaahere variahua taqarera. Hia nte mwihua qua nraahu riarera. Nte mwihua kepukyavata taqarera. ²⁰Kotiva ntaqikiy vaisiva, mwiva hia qua nraahu timwaqiro quananro. Mwiva Kotira kepukyara variqaro Kotira aanraqaa quananro.

²¹Nkye hia ntapihi kye nrohi varira kyaara nte kyapipivata vare quaninranrave nkyi mwutukya vahiho? Nkye ntapihi kye nrohiarara rieqana nte uro nkyiara po tina nkyi kyuqema nyataaninranrave nkyi mutukya vahiho? Nkyetavanto tivaqe riari.

Quara vairiqa hiriky nkyiqitairo vaisi mpovanto api nrohi variho tura

5 ¹Quavanto viro nrinro ihana nte riauqaro nkyi utaqitairo quara vairivanto nrohia okyarava qovarama viho. Qikye, Kotira qua hia rias nraakye qorahua mwitaa hiarara uaqia hi kyaiqarave timwa kye hia mwitaa hiarave. Mpovanto qua ni timwa mphiana nte riauqaro vaisi mpovanto nai qora nraata varatero nrohi variho, qiara.

²Mwiva nkyi utaqi variqaro mwitaamaqiro nrohi varihata nkye nanra inraikyara rieqatave nkyeta mwahuta ti variavo? Nkye hia nkyeta mwahuta tiraitita, nkye ntataataarave. Nkye ntateqata mwi vaisira titaivaro nkyiqitairo quataarave.

³Mate nte nyianrani variqana hiam qio mwi quara nkyi kyapata variqana avuqavu hiarava aanra vahiho. Nte nyianrani varura, mwianra nte hiam nronraqama kye riena. Tiri vunyaa vaisivanto ni nronraqama kyaihananra tina, nte qioma nyianrani variqanavata mwi quara avuqavu hianinra. Nte nkyi kyapata variqana mwi quara avuqavu huntama kyena vaakyama mwi vaisira ko timwa kyena mwiaqaa qua vatauqo.

⁴Mwianra rieqanama nte nkyiara mwitaama tina. Nianra mwiva tirivata variho timwa kyetama nkye mwi vaisira qua riarerata ntuvaantua hiata. Nkye ntuvaantuama vita varivaro tiri vunyaa vaisivanto nkyi nronraqama kyairata nkye ntuvaantuama vita variqatama ⁵mwi vaisira nkyetaqitai titaivaro mwiva nanrinraa variqaroma Saataaninra kyaiqa varaqiro quananro. Nkye mwitaa hivaro mwi vaisiva nai mwamwantaqo Saataaninra kyaiqa varaqiro viraro vu nraato ntapihi viraro uaqia hi kyaiqara qaqira kyairaro ekyara entaqaa mwia mwanraquravanto qio variraro Kotiva mwia nyaamwuni vitaari.

⁶Nkye qumina nkyeta mwahuta tivora. Nkye mwaa quara ti variara riarave. Qamaa pataqia taupa tairaro ntenraanriva ekyaa hini qamaa mwiavata ntenra kyaananrove.

⁷Vaisi mwiva taupataira votima kyero varira nkye qamwanrama kye mwia titaivaro mwiva uaqia hi kyaiqara varaiva hia nkyi utaqi varirata nkye qio variqi quata. Nkye qio varivaro mwia uaqia hi kyaiqava nkyivata uaqiama nyataankyora. Vekyahu nyato kyarara omwata nraani entaraqaa sipisipi nraati ru kyaintema kyero tiriara rieqaro Karaisira ru kyora.

⁸Karaisira tiriara ru kyorara tita, nrivaqe vekyahu nyato kyarara votima kye nreqata taupataira vatama kye mpereti uta taira qaqira kye, mpo mpereti hia taupataira vata uta taira nramwaqi quara. (Mwi quara okyara tirera nrivaqe Kotira aanraqaa nrohiqatama uaqia hi kyaiqara qaqira kye kyuqe kyaiqa qutaa kyaiqa nraahu varaqi quara.)

⁹Turaa nte nkyini qara mpo vara kye nkyi timwa nyiavaraqi mwitaama tina, Nraakye qora api qaraqita nrohihuavata hia kuaaqi variate, qiavarave.

¹⁰Nte mwi quara tiqana hia nte quminahua hia Iesusira nraaqiaraqa hiahuara turave. Hia nte qumina nraakye qora airi inraikyara mwutukya ntiyata variahuarave, mpuara vare variahuarave, unra mwanriqa nrutu tuaahere variahuave, hia nte mwihuara turave. Nkye mwi nraakye qorahua qaqira kye nkyetaraa varirera hivera, mwia nkye mwaa mwatara qaqira kyetama nkyetaraa varivarave.

¹¹Nte tohare hia nte qumina nraakye qora mwihuara turave. Nte vaisi mpovanto tiqaro nte Iesusira nraaqiarama varuqo timwa kyero uaqia hi kyaiqara varaaninra mwianrama tuqo. Ni qua okyaravanto mwitaamama vahiho. Vaisi mpovanto tiqaro, Nte Iesusira nraaqiara nkyi sata sakyaama varuqo, timwa kyero mwiaqaatairo mwiva mpo nraakyevata nrohiarivave, airi inraikyara mwutukya vahiarivave, airi inraikya vare variarivave, unra mwanriqa nrutu tuaahere variarivave, mwiva mpora nrutu vara mwataniqa hiqaro unra qua qiarivave, mwiva uera nramanri nreqaro uera ntaarivave, mwiva mpuara uti variarivave, mwiva mwitaa hi variariva nkyiara nte nkyi sata sakyaave tirata nkye mwia qaqira kye mwia nraatu aatu hita hia mwiavata variqata kyara nraatema tuqo. Ni qua okyara vaakya tuva mwitaamama vahiho.

¹²⁻¹³Hia Kotira nraakye qora qumina nraakye qora mwaaqani variahua hia nte mwihua qua avuqavu hirerave. Mwihua kyaiqa tukya hianinra mwia hia ni kyaiqavauma, mwia nai Kotivama mwia avuqavu hiananro. Qio nkye hia qumina nraakye qora variavo. Nkye Iesusira nraakye qoravantoma varita. Hauri nkyiqitairo mpovanto uaqia hi kyaiqara utu kyairata nkye tiqata, Kyai qaqira kye hia avuqavu hiare, tivora. Nkye qamwanrama kye mwi quara avuqavu hiata. Kotira mpukuqi qara

ntumwa to quara rieqanama nte nkyiara mwitaama tina. Mwi quava mwataama tiro:

Vaisi mpovanto nkyi utaqi variqaro uaqia hi kyaiqara
varaaninra nkye titavaro quarive, tuqo.

(Lo 13:5)

Qua vahirera, nkyetavanto mwi quara avuqavu hiate tura

6 ¹Nkyiqitairo mpovanto nai qata vakyaaqa qua vatarera hiqaro haunri mwiva uro hia Kotira qua riehua mwi quara avuqavu hiate qiankyora. Mwiva nkye Kotira qua riehua ni qua avuqavu hiate qiari.

²Nkye hia ntapihiarave? Nraakiara Kotira nraakye qoravanto variqata mwihua mwaa mwataraqaa varihua qua avuqavuma hivara. Nkye nraakiara mwaa mwataraqaa varihua qua avuqavu ihua variahuara tita, nkye nanraqamave mate mwaa entara pata qua mwiqianinra hia avuqavu hita? ³Nkye hia ntapihiarave? Nraakiara tire nyaamwunyaahua mwihua quavatama avuqavu hiananra. Tire nyaamwunyaahua quavata avuqavu hiarahuara tita, tire qioma mwata mwaaqaanaa quavata avuqavu hiananra.

⁴Nkyiqitairo ko ti quava qovara hirata nkye mwi quara avuqavu hirerata nkye qumina mwaaqanyaa vaisi, hia Iesusira nrutu tuaahere huara mwi quara avuqavu hiate tivora.

⁵Nkye mwitaa hiqata kyauruataarave. Nkyi sata sakyaa taaratanavanto inronra hivera, hiave nkyi utaqia vaisi mpo kyuqe vu nraato vahiva, mwi quara avuqavu hiariva variro? ⁶Nkyiqitairo kyuqe vu nraato vahiva mpovanto mwi quara avuqavu hiataara hia mwitaa hiavatama nkyi qata vakyaa mwihua mwi quara vareqata qumina vaisi hia Kotira qua riaahua hianani vi varita.

⁷Nkye nai ko ti nai ko ti hiqatama nte taqauqata nkye Kotira qua qaqira kyeta mwia aanraqavata hia kyuqema kye nrohi variara. Nkyi qata vakyaa mpovanto nkyi uaqiama nyatairata nkye qaqira kye qiove qiataara. Nkyi qata vakyaa mpovanto nkyini mpo inraikya mpuara varairata nkye hia mwiaqaa qua vataraitita, qiove qiataara.

⁸Mwitaa hiataara nkye uro nai uaqiama mwate nai uaqiama mwate hiqata naini naini mpuara vare variavo. Qikye, mwihua nkyi sata sakyaa variavata nkye mwitaa hiqata mwihua uaqiama nyate variavo.

⁹Nkye hia mwaa quara riarave iho? Qora kyaiqa vare varihua hia Kotiva ntaqiki mwtukyaraqi qio vivarave. Vaisi mpovanto nkyiara mpo qua unra qua qiankyora. Api qaraqita nrohuhuave, unra mwanriqa nrutu tuaaherehuave, nraata vaati ntukeqaama kye api nrohuhuave, nkyiari hena vaisive nkyiari hena nraakyevata api nrohuhuave, ¹⁰mpuara uti varihuave, airi inraikyara mwutukya ntirata vare varihuave, uera nramanri nreqata uera nte varihuave, mpora nrutu vara mwataniqa hiqata unra qua ti varihuave, mpova hi inraikyara unraqanraama kyeqa

vare varihuave, ekyaa mwi kyaiqara mwi kyaiqara vare varihua hiamia qio Kotiva ntaqiky mwtukyaraqi vivara.

¹¹Nkye hini uhua haaru mwi kyaiqara mwi kyaiqara vare varura. Nkye mwitaama varuvaro nkyiara Kotira kyaiqa nraahu varaqita quate tiro, Kotiva nkyi mwtukya vu nraato hiqama nyatero. Kotiva tiri vunyaa vaisi Iesusi Karaisira kyaiqara riero nai mwanraquraravata rieqaro Kotiva nkyi avuqavuma nyataira.

**Karaisiva tiri huvantu kyairaqaatai tire uaqia
hi kyaiqara varaqi quarorave tura**

¹²Mpovanto tiqaro, Karaisiva ni huvantu kyaihana nte qati varuvara tina, nte ekyaa mpo kyaiqa mpo kyaiqa qioma vare variariro Kotiva hiamia nianra qao qiananrove, qianinra nte nai mwia mwataama kye timwa mwinrenra. E ekyaa kyaiqa qio varairarovata hia ekyaa mwi kyaiqava i qio kyaahaqa hiananrove, qianinra. Nte ekyaa kyaiqa qio varaariva variqanavata nte hia ekyaa kyaiqa varaqina virerave. Nte ekyaa kyaiqa vare variariro kyaiqa mpovanto niqaa ntavaaqavu kyero ni ntaqikyiqiro quankyorave.

¹³Mpovanto tiqaro, Kyaravanto vaisi vikyokyaqi quariva vaiharo vikyokyavanto kyara nraanriva vahirave qiananro. Qio mwi inraikyava quaahaqa vahi inraikyarara tiro, nraakiara Kotiva kyaravata vikyokya mwiavata taiqama kyaananro. Mwi inraikyava quaahaqa vaiharo vaisivanto quaahaqa variara. Mwitaa hirara tiro, vaisivanto api mpo nraakye mpo vaisivata nrohiqaro nai mwamwanta Kotira vuqaa vara uaqiama kyaananro. Vaisivanto nai mwamwantaqo Karaisira kyaiqa varaqiro viraro Karaisiva mwia mwamwantaqaa ntaqikyiananro.

¹⁴Kotiva tiri vunyaa vaisi qati vara sivuma kyovara tiro, mwiva nai kepukya mwiaqo tirivata qioma qati vara sivuma kyaananro.

¹⁵Nkye hia ntapihiarave? Nkyi mwamwanta mpoqiani mpoqianivanto Karaisira mwamwantama vahi. Qiove Karaisira mwamwantaqaatairo mpo mwamwanta vara kyero api qaraqiro nrohi variari nraakyaer mwanwantaqaa taaqau tairaro vahiananro? Hia qio mwitaa hiananrove.

¹⁶Nkye hia ntapihiarave? Vaisivanto api qaraqiro nrohiani nraakyeravata nrohi variraro mwitanahua nyamwantavanto kuaa mwamwantama vahiananrove. Kotira mpukuqi mwianra mwataama tiro:
Mwitanahua nyamwantavanto

kuaa mwamwantama vahiananrove, tura. *(Okya 2:24)*

¹⁷Iesusia nraaqiaravanto hia mwitaama kyero variananro. Tiri vunyaa vaisivata taaqau viro variariva variraro mwitanahua mwanraquravanto kuaa mwanraqurama vahiananro.

¹⁸Api qaraqiro nrohiraqaatai nkye ntuvaihaaqita qatiraqaa variata. Mpovanto uaqia hi kyaiqara hini hira utiva hia mwia mwamwanta

uaqيامa kyaira. Mwiva api qaraqiro nrohiquaroma nai mwamwantavata vara uaqيامa kyaira.

¹⁹Nkye hia ntapihiarave? Nkyi mwamwanta mwiva Kotira mwanraquravanto variqiro vi vari nraamwuvama vahiro. Kotiva nai mwanraqura nkyi nyihanro mwia mwanraquravanto nkyi mwutukyaqi variqiro vira. Nkye hia nkyetavanto nkyetaqaa ntaqikyiahuavauma. Nkye Kotiranivantoma varita.

²⁰Kotiva nai mwaaqu nkyi nyinro nkyi kyoqaa utu tairara tita, nkye Kotiranivanto variqata nkyeta mwamwantaqo Kotira nrutu tuaaheraata.

Poruva nraata vaati vare okyarara tura

7 ¹Nkye ni kyapara hiqata qara ntumwa taa quara nte nkyita timwa nyinrenra. Qioma vaisivanto hia nraakye vararaitiro, qati variqiro quanano.

²Nte mwi quara tiqanama taqauqata vaisivanto nraakyevanto mpo nraakyevata mpo vaisivatama kye api nrohi variava tuqara vihana nkyevata mwi kyaiqara utivo tina, mpo qua mwitaama tina: Kyavata ekyaa nraakye qoravanto nraata vaati vareta variate, tuqo.

³Vaisivanto nai nraata kuaa mwamwantavanto variqaro mwiva nraakye kyakya hianinranra hia qao tiraitiro, mwia kyuqema mwataari. Nraatavantovata kuaa qara hiari. Mwitahua mpovanto mpora kyuqema mwatairaro mpovanto mpora kyuqema mwateqatatana variata.

⁴Nraakyevanto hia nai mwamwantaqaa ntaqikyihariharo mwia vaativanto mwia mwamwantaqaa ntaqikyihariharo mwia nraatavanto mwia mwamwantaqaa ntaqikyihariharo mwia nraatavanto mwia mwamwantaqaa ntaqikyihariharo.

⁵Vaatiaravata nraataravata nte mwaa quara tirera. Nkyetana mwamwanta ntuvaantua hi okyarara hia mpovanto qao qiari. Nkyetana qua taaqaute tiqata, Nriqetana Kotiravata mwi iherara qua qiare ti, qioma nkyetana qati variqi vivara. Nkyetana mwitaamaqi viqata Kotiravata qua tira taiqa kyeta mwiaqaataita qaiqaa mwamwanta ntuvaantua hiata. Haunri nkyetana nraahumwa nraahumwa varivaro Saataaniva nkyitana mwataara hirata nkye mpo nraakyeve mpo vaisivata nrohi kyevara.

⁶Nkye mwi quara ni kyapara hiqata qara ntumwa taarara tinama, nte nkyita timwa nyina. Nte hia mwi quara kepukyaqama kye vateqana nkye mwi quara nraahu vataqita quatevauma tina. Nte qati mwi quava nkyita kyaahaqa hiarive tinama mwitaa tina.

⁷Nte nkyiara mwataavatama tina, Ekyaa nraakye qora ni votima kye varivaqe nte mwianra qiove qianinra. Qio nte ntapihi kyauqaro Kotiva mpo vu nraato vaisi mpo mwihanro mwi vaisiva nraakye varatero variharo, Kotiva vaisi mpove nraakye mpove mpo vu nraato mwihanro mwiva ehaara variqi vi varira.

⁸Mwanraataravata, qumwanraanravata, saati qutu quavata, tetoqa varia nraakyebruaravata, nte tirera. Nkye ni votima kye nkye qati varivaqe nte nkyiara qiove qianinra.

⁹Vaisivantove nraakyevantove hia qio qati variaqara hirata qioma nraata vaati varevara. Haunri qati varivaro vaisiarave, nraakyerave, mpoqama kyero mwutukya ntirata mwia rirante qati variqi vivora.

¹⁰Nraata vaati varaahua nte mwaa quara timwa nyinrenra. Mwaa mwi quara hia ntena riemwa kye tuqo. Tiri vunyaa vaisivanto timwa tairama. Mwiva nraakyerera mwitaama tiro: Nraakyevanto hiama qio nai vaati ekyara kyero quanarove. ¹¹Mwiva nai vaati qaqira kyairera, mwiva hiama uro mpo qoraisi vararaitiro, qatima variarive. Mwiva nai vaati qaqira kyero uro nanrianraa vari taqero kyai nte ntena paativanto hinani nrumu ntante quankye timwa kyero mwiva qioma nai vaatintiro uro varianarove, tiro. Mwitaa timwa kyero tiri vunyaa vaisivanto mwia vaatiaravata mwitaama tiro:

Vaisivantovata hia nai nraata qaqira kyaanarove, tiro.

¹²Nte hini mwihuara mwaa quara tirera. Mwaa mwi quara hia tiri vunyaa vaisivanto timwa tairavauma. Nte ntena mwi quara tirera. Iesusira nraaqiara mpovanto variraro mwia nraatavanto hia Iesusirara qutaave qiari nraakyeva variqaro nai vaatiara tiqaro, Hia i qaqira kyaraiti, nte i vatama kye variqi virerave, tirera, hia mwia vaativanto mwia qaqira kyaari.

¹³Iesusira nraaqiaraqa hiariva nraakye mpovanto variraro mwia vaativanto hia Iesusirara qutaave qariva variqaro nai nraatara tiqaro, Hia i qaqira kyaraiti, i vatama kye variqi virerave, tirera, hia mwia nraatavanto mwia qaqira kyaari.

¹⁴Vaativanto hia Iesusirara qutaave qariva nai nraatantiri variqi viraro Kotiva mwia nraatara rieqaroma mwi vaisirara qutaama mwiva mwia vaativanto variho qiananro. Nraakye mpovanto hia Iesusirara qutaave qariva nai vaati Iesusirara qutaave qiani vaisiravata variqi viraro Kotiva mwia vaatiara rieqaroma mwi nraakyerera qutaama mwiva mwia nraatavanto variho qiananro. Kotiva hia mwitaa qianinravauma mwitanahua nraaqiara mwata tehua qumina nraakye qoravanto apiqama kye mwata taa nraaqiarahua votima kyeta varivara. Mwitana nraaqiaravanto Iesusirara qutaave qia nraakye qorahua nraaqiara votima kyetama varivara.

¹⁵Hia Iesusirara qutaave qariva nai nraatave, nai vaative, qaqira kyairera hirera, kyairaro mwitaa hiari. Mwiva qaqira kyero virera hiraro qioma vaativantove, nraatavantove, Iesusirara qutaave qariva mwia tuta kyairaro quanarove. (Mwia hia tuta kyairaro virera, mwitanahua inronra hiqatama varivara.) Mpora qihaakyama mwatairaro mwiva ina qihaakyama mwatero mwitaamaqita quate tiro, Kotiva tiri nraanrama taira.

¹⁶Mwianra rieqanama nte mpo hiahua mwihua nyaatavantove saativantove hia Iesusira qua riahuara mwitaa tirera. Nkyi saativantove, nkyi nyaatavantove, nkyiara rieqata Iesusira nraaqiaraqama vivarave iho, hiave Iesusira nraaqiaraqama vivarave iho? Nkye mwihua kyaahaqa hi okyarara hia ntapihiavo.

**Iesusira nraaqiaraqama quavaro nkyi mpo kyaiqa
mpo kyaiqa nyinra qaqira kyevorave tura**

¹⁷Haaru nkye varuvaro Kotiva nkyi nyaanro entara mwi entaraqaa tiri vunyaa vaisivanto kyaiqa tukyama kyero nkyi kuaiqia kuaiqia nyunranra rieqanama nte nkyiara tiqana, Nkye variqata nkyeta nanra kyaiqave tutura mwianra nraahu riemwaqita quate, tuqo. Nte mpo mwatukya mpo mwatukya nrohiqana Iesusira nraaqiara variahua mwi quara nraahu timwa nyiqina nrohurave.

¹⁸Iutaa vaisivanto Kotira qua riero Iesusira nraaqiaraqama viva, mwiva haaru nai mwamwanta toqakyaarara hia kyauruari. Mpo mwatanaa vaisivanto Kotira qua riero Iesusira nraaqiaraqama viva, mwiva hia nai mwamanta toqa kyaari.

¹⁹Mwamwanta toqe okyaravave, hia toqe okyaravave, hiama mwi okyarava vaisi kyaahaqa hiananro. Nkye mwi okyarara hia nronraqama kye riaata. Kotira qua kyuqema kye riemwaqi vira, mwianra nronraqama kye riemwaqi quata.

²⁰Nkye mpo kyaiqa vare varivaro Kotiva nkyi nyaanraanrihua nkye mwi kyaiqara vareqata variata.

²¹Mwi entara vaisi mpovanto nai kyaiqara rieqaro i rupa tovara e mwia kyaiqave vare varurarove Kotiva i nraanronra? Qio mate i rupa taira hia mwianra nronraqama kyera riaana. I huvantu kyaari aanrava qio vahirera, e qioma qati vinanra. ²²Tiri vunyaa vaisi Karaisiva vaisi mpo rupa taaninra nraanrainranro mwi vaisiva nai rupa taaninranra hiama nronraqama kyero riaanro.

Nte mwi vaisirara mwitaa qiante tirera: E tiqara, Karaisiva Saataaninraqaatairo ni huvantu kyaihana nte qatinani varuqo, tiqara variqira quana. Mwia votima kyero hia rupa taari vaisiva qumina vaisivanto variraro Karaisiva mwia nraanrainranro mwi vaisiva Karaisiva rupa tai vaisivama variananro.

²³Kotiva nronra kyoqaa Karaisiraqo nkyi huvantu kyairara tita, nkye qumina vaisivanto nkyi rupa tairata mwia kyaiqa vareqata Kotira kyaiqa hia varevora.

²⁴Ni kata pakyaa tuaavo, Kotiva nkyi nyaanro entara mwi entaraqaa nkye mpo kyaiqa vare varura, mwi kyaiqara nraahu matevata varaqi viqata Kotiravata variqata kyuqema kyeta nrohiate.

Poruva qarahahua hia nraata vaati varaahuaravata tetoqaravata tura

²⁵Nte nkyi qaraakya nraakye qora hia nraata vaati varaahuara tirerama. Nkyiara hia ni vunyaa vaisivanto qua mpo timwa mpihana

riaura. Ni vunyaa vaisivanto nianra po timwa matero ni nronraqama kyaihana nte mwia kyaiqa vaisi varuvara tina, nte nkyiara ntena riemwa kye qua timwa nyianinranra nkyi mwutukyavanto qihaakya hirata qutaave qiata.

²⁶Mwaa entara uaqia hi entara muaanra vahi entarara tina, nte mwianra rieqana nkyi vaisiara mwitaama tina, Nkye mate nataama kye varira qio mwivau variqita quate, tuqo.

²⁷E nraakye vaakya varaterava hia mwia qaqira kyenanranra riaante. E ehaara varirava hia uro nraakye varenanranra riaante.

²⁸E uro nraakye varenanra mwia hiam a e Kotira qua nteqa kyenanra. Qioma mwitaa hinanra. Mwanraatavantovata uro qoraisi varairera, mwiva mwitaa hiqaro hiam a Kotira qua nteqa kyaanranro. Qioma mwitaa hianranro. Mwaa entara nraata vaati varehua nronraqama kye muaanra ntaani inraikyara varaqi vivara. Nkyevata mwi muaanranra varevo tina, mwianra rieqanama nkye hia nraata vaati varaate, tuqo.

²⁹Ni kata pakyaa tuaavo, nte nkyiara qua tuva mwia okyara mwataamama vahi. Tire mwata mwaaqaa variara entava pataqiam a vahi. Mwianra rieqatama nkyiqitai nraakye varehua hia nraakye varehua nraantantamwa kye variqi viqata Kotira kyaiqara nronraqama kye riemwaqi quata.

³⁰Nkye hia mwatani airi enta qati variqi virara rieqatama nkyiqitai ntatehua mwihua hia ntatehuara nraantantamwa kye variqi viqata Kotirara nronraqama kye riemwaqita quata. Kuaa qaram a kye nkyiqitai raihi varihua, mwihua hia raihihuara nraantantamwa kye variqi viqatama Kotira kyaiqara nronraqama kye riemwaqi vivata nkyiqitai mpo inraikya mpo inraikya kyoqaa hi varihua hia mpo inraikya vatehua nraantantamwa kye varaqi quata.

³¹Nkye munima kyaiqave, kyoqaa kyaiqave, varehua hia mwi kyaiqarara nronraqama kye riemwaqita quata. Mwaa mwatara mwia kyaiqa okyaravata taiqe variharo mwiva taiqaani entava qaumato vahirara tita, nkye mwianra rieqatama Kotira kyaiqara nraahu nronraqama kye riemwaqi viqata variqi quata.

³²Ni kyakya hiva mwitaamama vahi: Hia nkyi mwutukyavanto mwata mwaaqaanaa inraikyara mpoqama kyero vahiari. Hia nraakye varaari vaisiva variqaro mwiva tiri vunyaa vaisi qamwata mwatarero mwianra nronraqama kyero rieqaro mwia kyaiqa nraahu varaqiro quanranro.

³³Nraakye varate variari vaisiva nai nraata qamwata mwatarera uti variqarora tiro, mwiva mwata mwaaqaanaa inraikyara nronraqama kyero riemwaqiro quanranro.

³⁴Mwiva mwitaa hiqaro hia Kotira kyaiqara nraahu riemwaqiro quanranro. Mwiva Kotira kyaiqaravata, nai nraata kyaiqaravata, riemwaqiro quanranro.

Mwanraatavantove, hia vaati varaari nraakyeveve, variqaro mwiva tiri vunyaa vaisi kyaiqara nraahu riemwaqiro quananro. Mwiva nai mwanraquraqotairovata nai mwamwantaqotairovata mwia kyaiqa nraahu varaqiro quananro. Vaati vataa nraakyevento variqaro mwiva nai vaati qamwata mwatarera uti variqarora tiro, mwiva mwaa mwataraqaa vahi inraikyarara nronraqama kyero riemwaqiro quananro.

³⁵Nte mwaa quara tiqana nte hia nkyi antuareqanavauma tina, nte nkyi kyaahaqa hiqanama tina. Nkye aanra kyuqe hiraqaa nrohiqata Kotira kyaiqara nraahu riemwaqi viqata hia mpo kyaiqa mpo kyaiqara riemwaqita quate tinama, mwitaa tura.

³⁶Vaisi mpovanto tiqaro, Nte hia nraata vararaitina variariva mpo nraakyevevata nrohiankyorave, qiariva mwi vaisiva qioma nraata varaananrove. Mwiva mwitaa hiqaro hiana Kotira qua nteqa kyaananrove.

³⁷Vaisi mpovanto tiqaro, Nte hia nraakye vararerave. Nte qioma ehaara variqana qati variqina qunanrave, timwa kyero mwitaamaqiro viqaro kepukyaqama kyero variqiro quariva, qioma mwi vaisiva mwitaa hiqaro ehaara variqiro quananro.

³⁸Nraakye varaariva, mwiva qio kyuqema hiananro. Hia nraakye vararaitiro ehaara variariva, mwiva mpoqivatama kyuqe hiananro.

³⁹Vaativanto qati varirera, mwia nraatavanto mwikyantiri nraahuma variqiro quananro. Vaativanto qutu viraro mwi nraakyeveve qioma nai kyakya hiani vaisira varaananro. Mwiva mpo qoraisi vararera hiro Iesusirara qutaave qianinra nraahuma qio varaananro.

⁴⁰Nte ntena riemwa kye mwi nraakyerara tiqana, Mwi nraakyeveve hia qaiqaa qoraisi varairera, mwiva qamwateqaroma variqiro quananrovema, tina. Nte mwitaa tiqanama Kotira mwanraquravantovata nte tu quara kuaa qua mwia nraahu qiananrovema tina.

Unra mwanriqani vate kyarara qiove nraananrave hiave qio nraananrave? tura

8 ¹Nkye ni kyapara hiqata qiove tire maaketiqtai unra mwanriqani vate kyarara munima kye vara kye nraananrave qia quara nkyita timwa nyinrenra. Haunri nkye paparuqa hita tiqata, Tire mwi quara okyara ntapihni kyaurahua qioma mwitaa mwitaa hiananrave, tivora. Nkye mwi okyarara ntapihni kyaurahuave tiqata nkyeta nrutu nraahu tuaaherevora. Hia mwitaa ti quara mwiaqo mwi quara avuqavu hiata. Nkye nanrianra nanrianra mwutukya vateqatama mwi quara avuqavu hiata.

²Vaisivanto hini qua okyara nraahu ntapihni kyero haunri mwiva tiqaro, Nte ekyaa qua okyara ntapihni kyauqo, qiankyorave.

³Kotirara mwutukya vahiani vaisiva variraro Kotiva mwi vaisira ntapihni kyero taqero ni nraaqiarave timwa kyeroma mwia kyaahaqa hiananro.

⁴Mwi quara rieqana nte unra mwanriqani vate kyarara tirera. Tire ekyaa hua ntapihia kyauraro unra mwanriqavanto qumina inraikya nraahuma vahiho. Tire ntapihia kyauraro qutaa mwanriqa kuaikuvanto Kotiva nraahuma variho. ⁵Mpo hiahua tiqata, Nyaamwunivata mwata mwaqaavata mwanriqa airivanto variqata tiriqaa ntaqiky variavata tiri vunyaa vaisi airivantovata variqata tiriqaa ntaqiky variarave, qiarave.

⁶Mwihua mwitaa qiaavata tire tiqata, Mwanriqa kuaikuvanto Kotiva nraahuma variho, ti varunanra. Kotiva tiri tiqovama variho. Mwiva ekyaa inraikya utu taiva varihata tire mwia nraaqiaravanto qati variqi quarahuama varita. Tiri vunyaa vaisi kuaikuvanto Iesusiva nraahuma variho. Kotiva Karaisira nronraqama kyaiharo mwiva ekyaa inraikya utu taira. Karaisiva varihatara titama, tirevata varita. Tire mwi quara rieqatama unra mwanriqanra qumina inraikyave tunanra.

⁷Tire mwi quara ntapihia kyaurahua varurata hia ekyaa nraakye qora mwi quara ntapihia. Mpo hiahua tauraa unra mwanriqanra riohua, mwihua Iesusira nraaqiaraqama vita mwihua mwaa entaravata unra mwanriqani vataa kyarara nreta tiqata, Qae, mwaa unra mwanriqani vataa kyarava tiri uaqiama timwa taarivaare, ti variarave. Mwihua mwutukya vu nraatovanto hia ntapihihata mwihua airi nraato tiqata mwi kyarara nramwa kyeta mwihua tiqata, Qae, ni kyauriroma iho. Hia mwi kyarara nraataara vaihana nramwa kyaurave, ti variara.

⁸Mwihua mwitaa ti variavata tire ntapihia kyauraro Kotiva tire kyara nraanra mwianra mwiva hia nronraqama kyero riero. Hia Kotiva tire kyara nraanra mwianra rieqaro tiri qamwata timwa taananro. Tire mpo kyara aurama te mpo kyara qati nre hiarava hiam tiri vara mpo qarama kyairaqe tire kyugema kye Kotira nraaqiara variananra.

⁹Mwi quava mwitaama vahirara tita, nkye hia kyauriraitita, qioma mpo kyara mpo kyara nrevera. Nkye mpo kyara mpo kyara nrehuavata rauriqata variata. Nkye mpo kyara mpo kyara qio nraahu nrehua variavata nkyi henahua Iesusira nraaqiara hini mwihua nronraqama kye nraato tita tiqata, Tire mpo kyara nraanranro tiri kyauruankyorave, ti variahua suqaa nkye ekyaa kyara nraivata mwihua mwia taqeta mwihua uaqia hi kyaiqaraqiqi tumu ntivorave.

¹⁰Ni qua okyara mwitaamama vahiho. E mpovanto tiqara, Nte qioma ekyaa kyara nraanrinro hia ni toqaamwu ruananrove, tirava uro unra mwanriqa mwaanra nraamwuqi kyara nre variraro i qata mpovanto Iesusira nraaqiara hia kepukyaqa hiariva i taqero mwiaqaatairo mwivavata hia nraani kyarara mwia nraanranro mwia kyauriraro hia nraataara nrauqoma qiananro. Nramwa kyero mwia kyaara mwi vaisiva Kotira qua nteqa kyaananro.

¹¹Mwi vaisiva mwitaa ihara mwia e tiqara, Nte ekyaa kyara qioma nraanrinrave, qiananra, mwia okyaraqaarama mwi vaisiva tumu

ntiro. Karaisiva hia iara nraahu qutu vurave, Karaisiva i qata vakyya mwianravata qutu vurave.

¹²E mwi kyarara nrainranro i qata mpovanto hia kepukyaqa hiariva apiqama riegaro kyara vara kyero nrainrenra, e hia mwia nraahu uaqiamamwatenanra. E Karaisiravata uaqيامa mwaterra mwia quavatama nteqa kyananra.

¹³Mwianra rieqanama nte mwi kyarara nreqana taqaariro mwi kyararaqara ni kata pakyya mpovanto tumu ntirera, nte mwiva tumu ntuanqyo tina, nte hiama mwi kyarara qaiqaavata nramwagana quaninra.

**Poruva Iesusira kyaiqa vareqaro hia kyoqaa
varora mwianra qamwatora**

9 ¹Qio qutaa hia mpovanto ni rupataihana nte qatima varuqo. Qutaa nianra Karaisiva qua timwa nyianrive tiro, ni nronraqama kyaihana varuvama varina. Iesusiva nronraqama kyai vaisihua nraantante qutaama nte tiri vunyaa vaisi Iesusira taqauvama varina. Qutaa nte tiri vunyaa vaisi mwia kyaiqa vare varuqata nkye ni kyaiqa mwiaqaatai Iesusira nraaqaraqama vita variara.

²Mpo ihua nianra hia Iesusiva nronraqama kyai vaisiva variaro tivata nkye hia mwitaa tiraiti, nkye qutaama nianra Iesusiva i nronraqama kyai vaisiva variaro tivara. Nkye mwi quara nraahuma tivara. Nkye Kotira vataqita aanra kyugeraqaa vivaro mpovanto mwia taqero nianra qutaama Iesusiva mwia nronraqama kyairave qiananro.

³Vaisi mpo ihua niqaa qua vataivera, nte nkyiari mwitaama kyena timwa nyianinra, ⁴Nte Kotira kyaiqa vare variariro tavave nianra qao tiraqe nte kyaravata nramanrivata hia nraaninra? Hiama mpovanto nianra qao qariva variro.

⁵Iesusiva nronraqama kyaihua mponramwuvata, Iesusira qatanramwuvata, Pitaavavata, mwihua nraakye varate variqi vi variarara tiro, tavave nianra qao tiraqe nte hia mwihua hiante ntevata Iesusiva vataqi quani nraakyyera mpo varena mpo mwatukya mpo mwatukyayi nrohianinra?

⁶Tire Vanavaasikya Kotira kyaiqa vareqata hiama nraakye qorara kyara timwiate tiraitita, tetatana kyauquqo kyaiqa vara kyeqa tetatana ntaqikyivi varunanra. Iesusiva nronraqama kyo vaisinramwuhuaqitaita tirtana nraahu mwitaa hi varunanra.

⁷Qikye, qaami vaisivanto qaami kyaiqa vareqaro nai munima kyeqarove mwi kyaiqara vare variro? Qaqao, hia mwiva nai munima kyaira. Mwiaqaa ntaqikyivi mwia munima mwinra. Vaisivanto uaini vara tutairaro tamwa riemwa tairaro mwiva hiave nai tutaaninraqaatairo tamwa hiqu kyero nraanro? Qaqao, mwia qioma mwitaa hiananro. Sipisipiqaa ntaqikyivi variva, mwiva hiave qio nai sipisipi nraamwa

nraananro? Hiama mpovanto mwianra qao qiananro. Mwiva qioma naivata nraananro.

⁸Mwaa quara tiqana nte hia vaisivanto ti varia quara nraahu rieqana tirera. Kotira mpukuqivata mwi quara okyara vahiro.

⁹Kotiva Mosesira mwu quava mwitaama tiro:

Uiti uru ntakakaru hiarive tiro, purimakauvanto kyuquqo

mwivau ntamwaqiro viro nrinro hianinra

hia mwia nro rupa taante. Mwia qati kyairaro

mwivavata uiti uru mpo hira nraanrive, tura. (Lo 25:4) Kotiva mwi quara purimakaura nraahu rieqaro turave iho?

¹⁰Kotiva mwi quaraqaa ntumwa kyero tirivata kyaahaqa hirero turave iho? Eo, mwiva tirivata kyaahaqa hirero mwi quara timwa torave.

Mwi quara okyara mwataamama vahiro: Kyara vara tirero mwata quvuarivavata, kyara vantu varero nrianrivavata, mwitanahua nraakiara mwaa kyarara qioma tetatanavata nraananrave tivara. Qua mwia okyaravanto mwitaama vahirara tita, mwitanahua qioma nrevara.

¹¹Vaisivanto kyara humwu mwataqi vara tintema kye tire nraante Kotira qua nkyi vu nraato mwutukyaqi vataunanra. Vaisivanto kyara vara tutaira vantintema kye hiave tire uro nkyiqitai kyarave tuavaaqave varaananra?

¹²Vaisi mpo ihua nkyiqitai mwitaa inraikya vareva vahirera, tire nkyiqitai varaarava mpoqiavatama vahianaro. Tire mwi inraikyara mwi inraikyara nkyiqitai varaataama vahivevata hia uro nyaanru timwa kye varaunanra. Tire qaqira kye nkyi mpo inraikyavanto antua kyairata nkye Karaisira qua hia riemwaqi vivorave timwa kye mwiaqaatai tire hia nkyiara mwi inraikya timwiate tiraiti, tire tetavanto tetaqa ntaqikyiqi viqata muaanra nto inraikyara varaqi viqa Karaisira qua nkyi timwa nyiavananra.

¹³Nkye hia ntapihiarave? Ierusaremini Kotira nraamwuqi Kotira kyaiqa vare variahua, mwihua mwi nraamwunraqitai nkyiari kyara vara kyeqata nre variara. Mwini Kotirani quara vahi aasau rukyeta qia quara mwate variahua quara vahi aasau hini nkyiarivata nraanra. Mwihua mwi kyarara hini nkyiarivata nraavaro Kotiva hia mwihuara tirave.

¹⁴Kuaa qarama kyero tiri vunyaa vaisivanto qua vatero tiqaro, Ni qua timwa nyiqi vi varihua varivata mwia hiniqama mwihua qua rie nraakye qorahua, mwihuama mwihuaqaa kyuqema kye ntaqikyiqi vivata qio variqi quate, tura.

¹⁵Mwi quava vaihana nte hia mwitaa hurave. Nte haaru nkyivata variqana Karaisira qua nkyi timwa nyiavara mwia hiniqama hia nte nkyiara kyarave mpo inraikyave mpivaqe nte qio variankya qiavara. Nte nkyiqitai mwi inraikyara mwi inraikyara qio varaariva vahuvanavata qaqira kyaavara. Nte qara mwaa ntiqana nte hia nkye niqaa kyuqema kye

ntaqikyiatervavauma qara ntina. Hia nte nkyiara mwitaa tirera. Nte qutu vina hia nkyi kyapata variani entara mwi quara qiataarave. Nkyiqitai mpo inraikyave kyarave munimave hia nyaanruma kye varaurara riena nte qamwateqana ntena mwahuta ti varuqo. Nkyiqitairo hiamu mpovanto tiqaro, Nte mwia mpo inraikya mwunraqa mwiva mwitaa tiharo mwia quavanto unra quama vahiananrove, qiananro.

¹⁶Nte nraakye qora Karaisira qua timwa nyiqi viqana nte hia ntena mwahuta tirera. Nianra mwi quara timwa nyiante tirara tina, nte mwi quara nraakye qora timwa nyianriva nraahuma vahiho. Qikye, nte mwi quara hia qarairo Kotiva niqaa qua vatairaqe nte uaqiama kyena varianinra. Mwianra rieqana nte hia ntena mwahuta tirera.

¹⁷Hia nte ntena riemwa kye tiqana, Kyai nte Karaisira qua timwa nyiqi quankye, turave. Nte mwitaa timwa kye ntena kyakya hiraqa varaaninra mwia nte qioma mwia qiata kyoqaavata varaaninra. Hia nte mwitaa hirerama. Kotiva ni kyauquqi mwi kyaiqara vatero nianra mwi quara timwa nyiante tirara tina, nte mwi quara timwa nyiqi vura.

¹⁸Nte mwitaamaqi viqana nte mwia qiata nanra kyoqaa varaurave? Hia nte kyoqaa varaura. Ni kyoqaa nraahumwa mpo qara hi kyoqaava mwataama kyeroma vahiho: Nte Karaisira qua nraakye qora timwa nyiqanama hia munimave mpo inraikyave mpiate timwaqina vuva, mwivama ni kyoqaa vahiho. Nte Karaisira qua nkyi timwa nyiqana qio nkyiqitaina munimave mpo inraikya varaariva vaihanavata nte qaqira kye hia nkyiqitai vare varuva, mwiva mwia ni kyoqaama vahiho.

¹⁹Hia vaisi mpovanto ni rupa taihana nte mwia kyaiqa vaisi varurave. Nte qati varuvama varuqo. Nte qati vaisi varura mwianra nte hia nronraqama kye riaraitina, kyai ekyaa nraakye qora Iesusira aanraqaa sita vare quankye tina, nte rupa taahua nraantantamwa kye variqana mwihua kyaiqa vaisi nraahu varirerana varura.

²⁰Nte Iutaa nraakye qoravata variqana mwihua Iesusira aanraqaa quate tina, Iutaa nraakye qora Mosesira qua okyarara rieqata variqi quantema kye ntevatata variqi vura. Nte hia Mosesira qua mwemwaniqa huva variqanavata mwihua Karaisira qua riaate tina, nte Mosesira qua okyara mwemwaniqa hina nrohi varina.

²¹Kuaa qarama kye nte mpo mwatanaahuavata variqana mwihua hia Mosesira qua okyarara riemwaqi quantema kye ntevatata mwihua Iesusira aanraqaa quate tina, mwihua nraantantamwa kye variqi vura. Nte mwitaama kye variqi viqana hia nte Kotiva timwa tai quara qaqira kyaraitina, nte Karaisira qua mwemwanima varina.

²²Hia kepukyaqa hia nraakye qorahua variavana nte mwihuavata variqana mwihuavata Iesusira aanraqaa quate tina, ntevatata vina mwihua nraantante hia kepukya vahivara votima kyena varura. Ekyaa mpo qara mpo qarama kye vari nraakye qorahua Iesusira aanraqaa quate tina,

nte ekyaa mwihua variantema kyena ntevata variqina viqana mwihuaqi kyaiqa utura.

²³Nte Karaisira qua kyuqe qua rieqana nte mwitaamaqina vura. Nte mwitaamaqi vi variariro Kotiva nivata mpo ihuavata kyuqema timwa taarive tina, nte mwitaamaqi viqana Karaisira qua timwa nyiqi vi varura.

Kyoqaa vararera tire kepukyaqama kye hiantaara

²⁴Nkye hia ntapiharave? Mpo inraikya vataara vararerata nai ntutaa kye nai ntutaa kye hianta varia nraakye qorahua airivanto hiantaavaro kuaiqiavanto mwihuaqitairo nraatara kyero kyoqaa varairave. Nkyevata Iesusira aanraqaa viqata kyoqaa varehua hianteta quata.

²⁵Nai ntutaa kye nai ntutaa kye hianteqata kyoqaa vararera hiahua tauraaqama kye kyuqu kyauquvanto huvantu vaantu hiro mwamwantavanto qio vahiarive tita, ekyaa nkyiari mwamwanta kyakya hira qaqira kyeta uro mwataara hiara.

Mwihua mwitaa hiqata kyoqaa vararera kyatari mwanre qiataqaa qu nyataara mwia nraahu varaara. Mwihua mwanrevanto tamusa quaninranra tera hiqata kepukyaqama kye hiantaara. Tire hia mwihua nraantante qumina kyoqaa taiqa quaninranra riaraitita, tire teta ekyaa enta qati variqi quana kyoqaarara rieqata tire teramate kyuqema kye Kotira aanraqaa vi varunanra.

²⁶Mwianra rieqana nte hia tuqasaaqasa hina viti viri hiqana Kotira aanraqaa virera. Nte nriqi vataaninraqaa viqana avuqavuma kye virera. Hia nte vaisi mpovanto ntaqiqaro quminanraqi kyauqu tuto kyaintema kye ntevata kyauqu tutokyaqi virera.

²⁷Nte Karaisira qua mpohua timwa nyiqi vina mwiaqaatai ntena raupiri hiankyorave tina, nte ntenaqa kyuqema kye ntaqikyiqi vi varura. Nraaqiaravanto nai qora qua vataqiro quarive tiro, mwia qova mwia ntuqutira. Mwia nraantantamwa kye nte ntena mwamwantavanto tumusa quarive tina, nte ntena mwamwanta ntuqutuqi vi varura.

Nkyevata Iutaa haivaqahua hia Kotira aanraqaa nrohuntema kye nrohivorave tura

10 ¹Ni kata pakyaa tuaavo, tiri Iutaa haivaqahua qumina mwataqaa nrohita uro taiqa vu quarara nkyevata nraato tuata. Mwi entara Kotiva mwihua kyaahaqama nyatovaro tonamwuvanto ekyaa mwihuaqaa ntaqikyiqiro viqaro aanra nyaamwute varuvata ekyaa mwihua nramanri nronra qio qareta vura. ²Mwihua ekyaa tonamwuqivata nramanriqvata Mosesira vataqita vurara tita, mwihua ekyaa mwi entara Mosesira nramanri varohua votima kye varura.

³Mwihua ekyaa qumina mwataqaa hia kyaravata nramanrivata vahuraqa Kotiva nyu kyarara nraahumwa mpo qara hu kyarara

namwaqi vi varura. ⁴Ekyaa mwihua Kotiva nai nyu nramanrinra namwaqi vi varura. Mwihua mwi mwataraqaa nrohiqata Kotiva nyu nramanrinra oriqitai nre varuvaro Karaisiva mwi nramanrinra nyinro mwi orira votima kyero mwiva mwihua kyapata variqiro vura.

⁵Kotiva tiri haivaqahuaqaa kyuqema kyero ntaqikyuvata ekyaa mwihua mwia qua riaataara vahuvata airivanto qaqira kyeta mwia qua nteqa kyovaro mwia kyaara Kotiva hia mwihua qamwata nyatovata mwihua qutu vuvaro mwihua nyamwantavanto qumina mwata mwiaqaa mpona mpona vahura.

⁶Haaru lutaa haivaqahua hia Kotira qua rieqata variqi vura, tire mwi quara rieta tirevata mwitaama kye variqi quarora. Mwihua mwutukyavanto qora kyaiqara vahuntema kyero tiri mwutukyavantovata mwitaa hiankyora.

⁷Mwihua hinivanto unra mwanriqa nrtutu tuaaherontema kye tirevata mwitaa hiarora. Kotira mpukuqi qara ntumwa tova mwihuara mwitaama tiro:

Nraakye qoravanto mwatakyaa vi variqata
kyaravata nramanrivata nreta

mwiaqaataita api ntetutiqeqata varurave, tura. (Kis 32:6)

⁸Mwi entara mwihuaqitaita mponramwuvanto api qaraqita vura kyaara Kotiva mwihua saihovata kuaa enta airi 23,000 nraakye qoravanto qutu vura. Tirevata mwihua nrohuntema kyeta nrohiarora.

⁹Tire mwihuaqitai mpo uhua Kotira mwataara huntema kye tirevata Kotira mwataara hiarora. Mwihuaqitaita mponramwuvanto Kotirara hia tiriqaa kyuqema kyero ntaqikyihio timwa kye Kotira mwataara huvaro mwia kyaara Kotiva quaiha vara kyovata mwihua airinramwu kutu taiqa kyora.

¹⁰Mwihuaqitaita mponramwuvanto Kotirara nrtutu nraunru/nrunru nraunru timwaqi vuvaro mwia kyaara nyaamwusairo Kotiva titova vaisi ru kye varuva mpovanto tumu mwihua ru taiqa kyora. Mwianra rieqatama tire mwihua hunte hiarora.

¹¹Mate mwaa vari nraakye qorahua Kotira okyara ntapihi kyeta taqaate tiro, tiri haivaqahua mwitaama kye api nrohi varuvaro Kotiva mwihua ntuqutuqiro vura. Tiriara mwihua mwi quara taunru kyeta mwihuavata mwitaa hivorave tiro, mwi quara Kotira mpukuqi qara ntumwa tora. Ekyara enta nri ntaariva qaumato vaihata tire varurahuara tita, tiri haivaqahua qua qara ntumwa tora tire taunru kye mwihua votima kye api nrohiarora.

¹²Mwi quara rieqatama tahuave tire Kotira aanraqaa kepukyaqama kye varuro tihua rauriqata variata. Nkyevata uaqia hi kyaiqaraqai tumu ntita qora aanraqaa vivora.

¹³Nkyiara uaqia hi aanranraqaa quate tiro, airi inraikyavanto nkyi mwataara hirero uti varira. Mwi inraikyava hia nkyi nraahu mwataara

hirero uti varira. Mwi inraikyava ekyaa nraakye qora mwataara hirero uti varira. Mwitaa hi variharo Kotiva nkyiara nronraqama kyero riemwaqiro vi variva uaqia hi kyaiqava nkyi nraatara kyaankyorave tiro, Kotiva nkyi kepukyaqama nyatairata nkye uaqia hi aanranraqaataita ntuqema kye kyuqe aanraqaa viva qioma vahiananro.

**Kotira vataqi viqata kuaa vakya uaqia hi
tove vaanaravata vataqi quarora**

¹⁴Ni nramwunaa tuaavo, mwi quara rieqatama unra mwanriqa nrtutu tuaahere okyarara nkye mwoqa mwiata. ¹⁵Nkye kyuqe vu nraato vataahua variqara tita, nkye nkyetavanto ni qua tukyama kye kyuqe quave, uaqia hi quarave, qiata.

¹⁶Tire Karaisira nraanrevanto tumunra mwianra rieqata ntuvaantuama vi variqata uaini vara kye Kotirara kyuqeve timwa kye kaapu kuaaqitai mwi nramanrinra vara kye nreqata tire hiave Karaisiva tiriara rieqaro nai nraanre raurura mwianra rieta? Mperetivata nteqakye nreqata hiave tire Karaisiva nai mwamwanta tiri timwunranra rieta?

¹⁷Mpereti kuaiku vaihata tire airivanto mpereti kuaa mwikuraqaatai nteqa kyeqa nre varunanranra tita, tire nraakye qora airi mwihua kuaa mwamwantama varuro.

¹⁸Nkye Isareri vaisiara riaata. Mwiuhua Kotirani quara aasau rukyeta vateqata mwihua nkyiarivata mwi kyarara nreta mwihua Kotiravata kuaaqi varirerata mwitaa hura.

¹⁹Ni qua okyaravanto nataamave vahiho? Mwataamave vahiho? Unra mwanriqa qutaa varirani vaisivanto kyara mwia mwinranro qiome mwia kyaahaqa hiananro? Qaqao, hia ni qua okyaravanto mwitaama vahiho.

²⁰Hia Kotira qua riaahua unra mwanriqani quara rukye variara mwia mwihua vaananima quara rita. Mwiuhua hia Kotiranivauma mwi quarara rita. Nkye hia Kotira qua riaahua mwihuavata variqata mwihua nkyiari vaanani vate kyarara nreqata nkyevata vaana mwihua kyapata kuaaqi varivorave.

²¹Nkye tiri vunyaa vaisi mwia kaapuqitai mwia nramanri nramwa kyeta mwiaqaatai uro vaanavanto hiani kaapuraqi nrevora. Nkye hiamia qio tiri vunyaa vaisi kyapata taintaqaatai kyara nramwa kye mwiaqaatai uro vaanavanto hiani taintaraqaatai nrevara. ²²Tiri vunyaa vaisi raraqa taankyo tita, tire hiamia uro vaana kyapata kuaaqi variara. Hia tire teta vunyaa vaisi nraatara kyaurahuave. Haunri tire teta vunyaa vaisi nraatara kye kepukyavanto varuro qiarora.

Vaisivanto hia nai nraahu kyuqema kyero variqiro quaninranra riaari

²³Hia tiriara qao tihata tire ekyaa inraikya qio nraahu utuarahuama varita. Mwitaa hiararovata hiamia ekyaa inraikya mwiva tiri kyuqema

timwataanro. Hia tiriara qao tihata tire ekyaa inraikya qio nraahu utuarahuama varita. Mwitaa hiararovata hia ekyaa inraikyavanto tiri kyaahaqa hiananro.

²⁴Vaisivanto hia nai nraahu kyuqema kyero variqiro quaninranra riaari. Mwiva variqaro nai hena vaisi kyaahaqa hianinranravata riaari.

²⁵⁻²⁶Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Mwataavata, mwatanyaa kyaravata,

Kotiva hi inraikyava nraahu vahirave, tura.

(Sng 24:1)

Ekyaa kyara Kotiva hi inraikyava vahirara tita, nkye ekyaa kyaara nreva nraahuma vahiro. Mwianra rieqatama nkye quara kyara maaketiqi vatera qioma kyoqaama kye nrevara. Nkye mwia kyoqaa hiqata hama kyapanaapara hita taisairo varaqiro vatairave tiraitita, qati mwia nraahu kyoqaamaqita uro nraata.

²⁷Mpovanto hia Kotira qua riaari vaisiva nrita nivata kyara nraate tirata nkye mwini uro mwivata kyara nraivera, hia uro kyapanaapara hita taisairo mwi kyarara varaqiro vatairave tiraitita, qati nraata. ²⁸Nkye nranrenra hivaro mpovavanto nkyiara tiqaro, Qaqao mwi kyarara unra mwanriqani vataarama iho, tirera, nkye hia mwi kyarara nraata. Toqaamwu ruankyo tita, hia mwi kyarara nraata.

²⁹Hia nte nkyi toqaamwu ruaninra mwianravauma tuqo. Nte nkyi timwa nyi vaisira mwia toqaamwu ruankyo tinama tuqo. Mwiva nkyiara mwi kyarara unra mwanriqani vataa kyaravama vaiho tirata nkye mwi kyarara nraivaro mwi vaisiva tiqaro, Mwihua mwi kyarara hia nraataara nraavaro ni toqaamwu riho, qiankyorave. Nte nkyiara mwitaa qariro mpovanto qao tiqaro mwitaama qiananro, ³⁰Nte ekyaa kyarara Kotirara kyuqeve timwa kye nraanrinro tavave nianra e uaqia hiaro timwa kyero niqaa qua vataanro?

Nte Kotirara kyuqeve qiani kyarara mpovanto hia qao qarivema, qiananro.

³¹Mpovanto mwitaa tiraqe nte nai mwitaama timwa mwianinra. E kyarave nramanrive nrenra mpo kyaiqa mpo kyaiqa vareqarama Kotira nrutu nraahu tuaaheratera hiqara mwitaamaqira quante, qianinrave. Nkye mwianra rieqatama nkyi hena vaisi toqaamwu ruankyo tita, rauriqata variata.

³²Iutaave, Kirikive, mpo mwatanaave, Iesusira nraaqiara hini ihuave, nkye mwihuara rieqata variqi viqa mwi mwatanaahua tire utuananraqaatai mwihua uaqiahiraqi tumu ntivorave timwa kye rauriqata variqi quata. ³³Nkyevata nte hunte hiata. Nte mpo kyaiqa mpo kyaiqa vareqana nraakye qora qamwata nyataankye tina, vare varura. Kotiva ekyaa mwihua sitaarive tina, nte hia ntena kyuqema mataaninranra riaraitina, nte mwihua kyuqema varirara nronraqama kye rieqana variqi vi varura.

11 ¹Nte Karaisiva nrohuntema kye nrohurara tita, nkyevata nte hunte hiata.

Nraakyevento nkyiari qiata nraamwu hirara tura

²Nkye nianra rieqata nte qua okyara nkyi timwa nyunranra riemwaqvi vi variarara tina, nte nkyiara qamwateqana varuqo.

³Nkye mwaa quara ntapihi kye riaate tina, nte nkyi timwa nyinrenra. Ekyaa vaisiqaa ntaqikyivi variva Karaisivama variro. Nraakyevento variharo mwia vaativanto mwiaqaa ntaqikyivi varivama variro. Karaisiva variharo Kotiva mwiaqaa ntaqikyivi varivama variro.

⁴Karaisiva vaisiqaa ntaqikyivi varira, mwianra rieqaroma nkye ntuvaantuama vita varivaro nkyiqitairo vaisivanto Kotirara aakyara tirera hirove, Kotira qua tirera hirove, mwiva sivrera, mwi vaisiva hia nai qiata ntumwaquari. Mwi vaisiva nkyi suqaa siviro variqaro nai qiata ntumwaqu tairera, mwiva Karaisira kyauru mwataanro.

⁵Qaiqaa tirera. Vaativanto nraataqaa ntaqikyivi varirara tiro, nkye ntuvaantuamavi varivaro nkyiqitairo nraakyevento Kotirara aakyara tirera hirove, Kotira qua nkyi timwa nyinrenra hirove, mwiva siviro mwitaa hirera, mwiva nai qiataqaa ntumwaqu taarive. Nraakyevento hia nai qiataqaa ntumwaqiraitiro, nkyi suqaa siviro qua tirera, mwi nraakyeva nai vaati kyauru mwataanro. Mwitaa hiari nraakyeva qora hi nraakyeva nai qiata kyaahi ekyaa toqa kyaivara votima kyeroma varianro.

⁶Qikye, nraakyevento nai qiata hia nraamwuma tairera, mwiva nai qiata toqa kyaarive. Mwiva tiqaro, Qiata toqa kyenave, ekyaa humutu kyenave, mwitaa hiariro ni kyauruarivaare, tirera, mwiva nai qiata nraamwuma taarive.

⁷Kotiva vaisi utirero nai nraantantamwa kyero ututovaro Kotira kepukyavanto vaisiqatairo vara rairara tiro, vaisivanto siviro nraakye qora suqaa qua tirera hiro hiamai nai qiata ntumwaqu taanro. Nraakyevento qati vaisi kepukyavanto mwiaqaatairo vara rairara tiro, mwiva nai qiata ntumwaqu taanro.

⁸Kotiva vaisi utirero hia nraakyeqaatairo vaisi utu tora. Kotiva vaisiqatairo nraakye utu tora. ⁹Kotiva hia nraakye rieqaro vaisi utu tora. Kotiva vaisiara rieqaro nraakye utu tora.

¹⁰Kotiva vaisiara rieqaro nraakye utu torara tiro, mwianra rieqaro nraakyevento ni paativanto niqaa ntaqikyivi varivave tiqaro nai qiataqaa ntumwaqu taanro. Mwiva nai qiataqaa ntumwaqu tairata nyaamwunyaahuavata mwia taqeta mwianra nai vaati qua riemwaqiro vi vari nraakyeve tivara.

¹¹Nraakyevento hia vaisi kyaahaqa hiraro hiamai qio vaisivanto variqiro quanro. Vaisivanto hia nraakye kyaahaqa hiraro hiamai qio nraakyevento

variqiro quanano. Vaisivanto nraakye kyaahaqa hiraro nraakyevento vaisi kyaahaqa hiarive tiro, Kotiva vaisivata nraakyevata utu tora.

¹²Haaru Kotiva vaisiqaatairo nraakye utu tovaro nraakyevento govarama vura. Mate mwaa entara nraakyevento qoraisi nraaqiara mwataqiro viharo mwiaqaatairo vaisivanto qovara hi varira. Mwitaa iharovata qio ekyaa inraikyavanto Kotiraqaatairo qovara hi varira.

¹³Kyai nte mwaa quara qiarita nkyetavanto tukyama kye qiove hiave qiove qiata. Nraakyevento hia nai qiata ntumwaqu tero qiove mwiva nraakye qora suqaa siviro Kotirara aakyara qianano? Qaqao, nraakyevento hiam qio mwitaa hianano.

¹⁴Nkyevata nraakye qora okyarara rieta tiqata, Vaisi qiata mpuahaa vahirera, mwiva kyauruananrove, ti variara. ¹⁵Nraakye qiata mpuahaa vahianinra mwia qiove. Nai qiata kyaahi mpuahaa mwiva mwia qiata ntumwaqu kyaiharoma nraakyevento qio variro.

¹⁶Mwi quarara airi qua tiqaro ni qua nraatara kyarera utuani vaisirara nte mwitaama qianinra. Nraakyevento nraakye qora suqaa Kotira qua timwa nyinrenra hiro nai qiata ntumwaqu taarive, tura. Nte mwi quara nraahu timwa nyuqata Iesusira nraaqiara mpoqi mpoqi variahua ntapihiki kyaara. Hia tire mwi quara qaqira kye mpo qua riarera. Mwi quara nraahu riemwaqi virera.

**Tiri vunyaa vaisi kyara mperetivata uainivata
apiqama kye nre varurara tura**

¹⁷Nte nkyiara mwi kyaiqara mwi kyaiqara mwataama kye varaate tiqana nkye mpo inraikyacia utuarara rieqana nte hiam nkyiara qamwatauqo. Nte riaugata nkye mwaanra tirera ntuvaantuama vita kyuqema kye variataara uaqiama kyeta variara.

¹⁸Tohare nte mwaa quara nraante nkyi timwa nyinrenra. Mwitaa tihana riara: Nkye mwaanra tirera ntuvaantuama vita variqata nkye inronra hiqata ntainra vita variara. Nkyiara mwi quara tihana nte mwi quara rieqanama mwi quava hini qua qutaa qua vahiananrove tura.

¹⁹Nkye mponramwuvanto tiqata, Tiri quavanto nraahuma avuqavu iho, timwa kyeqata mwia kyaara ntainra viqata variara. Mwia qio qutaama nkye ntainra vita varivata mwiaqaatai avuqavuma vari nraakye qorahua govarama vivara.

²⁰Nkye ntuvaantuama vi variqata tiri vunyaa vaisi kyara naitarama kye nraataara vaihata nkye apiqama kye nre variara.

²¹Nkye ntuvaantuama vita variqata nkyeta kyakya hiraqa kyara vara kye nramwaquavata mpo hiahua nraataa ihata variavata mpo hiahua nronraqama kye uera nramanri nreta uera ntaara.

²²Qikye, nkye hia nraamwuqi variahuave? Nkye nkyeta nraamwuqi variqata mwini kyaravata nramanrivata nramwa vareta, mwiaqaatai

uro mwaanra tirerata ntuvaantua hiataara vaihata nkye hia mwitaa hi variara. Nkye variavata vehi nraakye qoravata mwiqi variavata nkye nkyeta nraahu kyara nraavata mwihua kyaurihata variara. Qikye mwihuavata Kotira nraakye qora variavata nkye mwihua kyaurira inraikya vara nyinrenrata uti variara. Nte nkyi kyaiqa mwianra riena nte nkyiara nanreve qianinra? Nte nkyi qamwatave nyataaninra? Qaqao, nte hiam nkyi qamwata nyataaninra.

Iesusiva mperetiaravata uainianravata tu quara
(*Matiu 26:26-29; Maaki 14:22-25; Ruku 22:14-20*)

²³ (Kyai nte qaiqaa tiri vunyaa vaisivanto tu quara nkyi timwa nyianri.) Tiri vunyaa vaisivanto mwi quara ni timwa mpuvana nte mwi quara nkyivata timwa nyiavara. Mwi quava mwataamama vahiro: Iutaasiva mwia qovarama kyarero veva ntero vu entara enta mwiqi tiri vunyaa vaisivanto Iesusi Karaisiva nai nraaqiaranramwuvata kyara nreqanro mpereti vara kyero ²⁴Kotirara kyuqeve timwa kyero nteqa kyero nai nraaqiaranramwu nyinro tiqaro, Mwaa ni mamantave. Nkyiara rieqanama nkyi nyuqo. Nkye nianra rieqatama mwi kyarara nramwaqita quate, tiro.

²⁵ Mwitaa tuvata mwia nraaqiaranramwuvanto mwi kyarara nramwa kyovaro kuaa qarama kyero mwiva uaini kaapu vara kyero tiqaro, Mwaa nramanriva ni nraanreve. Kotiva nraakye qora kyapata kuaaqi taaqau viro varirero qaraakya qua vataariva, mwi quava kyaakueqama quarive tiro, ni nraanrevanto mwi quara kyaakueqama kyaananrove. Nianra rieqama mwi nramanrinra nramwaqi quate, tura.

²⁶ Iesusiva mwitaa turara tita, nkye ntuvaantuama vi variqata mpereti mwiavata, nramanri mwiavata, nramwaqi viqata nkye tiri vunyaa vaisivanto tiriara rieqaro qutu vurara nkye nraakye qora timwa nyi variara. Nkye mwitaamaqi vivaro tiri vunyaa vaisivanto uro ntantero tumuanri.

Hia paparuqama kyeqata mwaa kyarara nraata

²⁷ Mwi quava mwitaama vahirara tiro, mpovanto uaqia hi kyaiqara utuqi viqaro tiri vunyaa vaisi mwia mperetivata mwia nramanrivata nrainrenra, mwiva tiri vunyaa vaisi mwia mwamwantavata mwia nraanrevata uaqiama mwatairaro mwia kyaara mwiaqaa quama vahiananro.

²⁸ Mwitaa hiankyorave tiro, vaisivantove nraakyevantove nai mwutukya vu nraatoqi uaqia hi kyaiqava vahiankyo tiro, nai tukyama kye taqero mwiaqaatairo mpereti mwiavata, nramanri mwiavata, qio nraananro.

²⁹ Mpovanto paparuqama kyero nreqanro hia Karaisira mwamwantara ntapihi kyero riaraitiro, qumina mperetivata nramanrivata nraanriva, naivantoma naiqaa qua vataanro.

³⁰Nkye ntuvaantuama vita apiqama kyeta mwi kyarara nre variara mwiaqaa nrama nkye mponramwuvanto hia kepukya nraakye qora variavata mponramwuvanto nriqa vi inraikyara vare variavata mponramwuvanto qutu quavo.

³¹Tire mwi kyarara nranrenra hita vuni teta uaqia hi inraikyara utuarava qati vahiankyo tita, teta mwutukya vu nraato tukyama kye taqeta, mwiaqaatai qioma mwi kyarara mwi nramwanrinra nraanranro hia tiriqaa qua vahiananro.

³²Tiriara mwaa mwataraqaa varihuavata variqata nronraqama kye qua varevorave tiro, tiri vunyaa vaisivanto tiri kyaiqa mwataarama kyero taqamwaqiro viqaroma tiriara avuqavuma vahi aanranraqaa quate tiro, tiri ntutuqiti varira.

³³Ni kata pakya tuaavo, mwi quara rieqatama tiri vunyaa vaisi kyara nranrenrata ntuvaantuama vita variqa nkye qakyoma kye mpohua sekya variqata kuaa vakya kuaaqi mwi kyarara nraata.

³⁴Mpovanto kyara nraataa hiraro nai nraamwuqi nrenro ntuvaantua hiraqi nrianri. Nkye mwitaama kye uro ntuvaantuama vita varivaro Kotiva hia nkyiqa qua vataanro.

Qio nte nraakiara nkye hinani uro ntena mpo quavata nkyi ntapihi kye timwa nyinrenra.

**Kotira mwanraquravanto mpo qara mpo qarama kyero
nraakye qoraqi kyaiqa utuaninranra tura.**

12 ¹Ni kata pakya tuaavo, Kotira mwanraquravanto mpo kepukya mpo kepukya nkyi tukyama nyiani okyarara nkye api riemwaqita vivora. ²Nkye nkyeta haaru nrohi varu okyarara nkye ntapihiara. Haaru nkye hia Kotirara rio entara qora kyaiqavanto nkyi vara apiqama kyovata nkye uro unra mwanriqa hia qua tu inraikyara qamwata mwate varura.

³Nkye mwi entara hia Kotira mwanraqurara riaraitita, api nrohurara riegana nte mwaa quara nkyi timwa nyinrenra. Kotira mwanraquravanto vaisi kyaahaqa hi varirera, mwi vaisiva hiama qio tiqaro, Kyai Iesusiva uaqiama quarive, qiananro. Hiama qio mwitaa qiananro. Kotira mwanraquravanto hia vaisi mpo kyaahaqa hirera, mwi vaisiva hiama qio tiqaro, Iesusiva vunyaa vaisivanto variho, qiananro. Kotira mwanraquravanto kyaahaqa hiari vaisiva, mwiva nraahuma qio mwitaa qiananro.

⁴Nraakye qoravanto Kotira kyaiqa mpo kyaiqa mpo kyaiqa varaate tiro, Kotira mwanraqura kuaa mwiva nraahu mwi kepukyara ntainra kyero nyi varira.

⁵Nraakye qoravanto Kotira kyaiqa mpo kyaiqa mpo kyaiqa vare variavaro tiri vunyaa vaisi kuaa mwikuva nraahu mwihuaqaa ntaqiky varira. ⁶Nraakye qoravanto mpo kyaiqa mpo kyaiqa mpohua vara nyate

variavaro Kotiva kuaikuvanto mwihua su nyaato kyuqema nyataihata mwihua mwitaa hi variara.

⁷Ekyaa Kotira nraakye qoravanto kyuqema kye variqi quate tiro, Kotira mwanraquravanto mpo qara mpo qara hi kyaiqara nraakye qora nyaamwute varira.

⁸Kotira mwanraquravanto mpo kepukya vaisi mpo mwihanro mwi vaisira kyuqe vu nraato vaiharo mwiva kyuqe qua timwa nyiqiro vi varira. Kotira mwanraqura kuaa mwiva nraahu vaisi mpo nraahumwa mpo kepukya mwihanro mwiva Kotira qua okyara timwa nyiqiro vi varira.

⁹Kotira mwanraqura kuaa mwiva mpo kepukya vaisi mpo mwihanro mwiva mpoqama kyero Kotirara riemwaqiro viqaro qutaama Kotiva mwi kyaiqara mwi kyaiqara qio varaananrove ti varira. Kuaa mwanraqura mwiva mpo kepukya mwihanro mwi vaisivave, mwi nraakyevave, nriqa qua nraakye qorahua kyuqema nyate varira.

¹⁰Mpo kepukya mwihanro mpovanto nronra kyaiqa nraahumwa mpo qara hi kyaiqara vare varira. Kotira mwanraquravanto mpo kepukya mpora mwihanro mwiva Kotira qua qovarama kyeqaro vutu kyero timwa nyi varira. Mpora mpo kepukya mwihanro mwiva variqaro mpovanto timwa tai quara riemwaqiro viqaro tukyama kyero taqero tiqaro, Mwaa quara Kotiva timwa tai quarave, mwi quara toveavanavanto timwa tai quarave, ti varira. Kuaa mwiva mpora mpo kepukya mwihanro mwi nraakyevave mwi vaisivave nraahumwa mpo quaqitairo ti varira. Kuaa mwiva mpora mpo kepukya mwihanro mwiva nraahumwa mpo qua ti vari vaisira qua qio tuqasaa kyero riero mwiaqaatairo nraakye qora ntapihi kyero timwa nyi varira.

¹¹Mwitaamaqiro viqaro kuaa mwanraqura mwiva nraahu mpo kepukya mpo kepukya ntainra kyero nyi variro. Mwiva nai kyakya hiraqa kepukya ntainra kyero nyiqiro vi varira.

Tire Karaisira mwamwanta kuaa mwamwanta varurahuave tura

¹²Vaisi mwamwantavanto kuaiku vaiharo mwamwanta mwiaqaa mpo mwamwanta mpo mwamwanta airiqianima vahiro. Mwitaama kyero airi mwamwanta vaiharovata mwamwanta kuaikuma vahiro. Mwia votima kyero Karaisira mwamwanta kuaiqia nraahu vaihata tire mwia mwamwanta hini mpoqia mpoqia airivantoma varuro.

¹³Kuaa qarama kye tire lutaavantove, mpo mwatanaavantove, rupa tai nraakye qorahuave, qati nraakye qoravantove, variqata tire nramanri varaintema kyeta Kotira mwanraqura varaunanrave. Kotiva nai mwanraqura titaihata tire mwia mwanraquravata variqata Karaisira kuaa mwamwantavantoma varita.

¹⁴Vaisi mwamwanta vahirero hia mwamwanta kuaiqia nraahuvauma vahiro. Mwamwanta mwiaqaa nai mpo mwamwanta mpo mwamwanta airiqianivantoma vahiro.

¹⁵Vaisi kyuquvanto tiqaro, Nte hia kyauqu vahuvara tina, nte hia vaisi mwamwantave, tirera, mwia quavanto hia quaqa hiananro. Kyuqu mwiva mwamwantaqaanaavama vahiho.

¹⁶Vaisi nraatovanto tiqaro, Nte hia vu vahuvara tina, nte hia vaisi mwamwantave, tirera, mwia quavantovata hia quaqa hiananrove. Nraatovantovata mwamwantaqaanaavama vahiho.

¹⁷Ekyaa vaisi mwamwanta mwiva vuku nraahu vahirera, nataama kyerove vaisi tira riaanro? Vaisi mwamwanta mwiva nraatoku nraahu vahirera, nataama kyerove mwunta huaanro?

¹⁸Tiri mwamwantavanto hia mwitaama kyero vaihata varunanra. Kotiva tiri vaisi mwamwanta utiqaro mwi mwamwantava mwi kyaiqara varaarive, mwi mwamwantava mwi kyaiqara varaarive, timwa kyeqaro utu tora. ¹⁹Mwamwanta pata kuaiqiaru nraahu vahirera, ekyaa hini mwamwanta mwiva tanave vahianro?

²⁰Qio vaisi mwamwantavanto vahirero mwamwanta mpoqia mpoqia vahira tomaqa kyaiharo mwamwanta kuaiku vahira.

²¹Vaisi mwamwantavanto mwitaama vahirera tiro, vuvanto hiam qio kyauquara tiqaro, E hia variraqe nte qioma varianinrave, qianro. Qiatavantovata hiam qio kyauquara, E hia variraqe nte qioma varianinrave, qianro. Hiam qio mwitaa qianro.

²²Tiri vaisi mwamwantavanto hia mwitaama vaihata varunanra. Teta mwamwanta mpoqia uqenrai mwamwantarave turava, mwiqiava hia vahirera, tire hiam kyugema varianra.

²³Tire mwamwanta mpoqia qumina mwamwanta hia kyuge hirave tunanra mwiaqa kyugema kyeta ntaqiki varunanra. Mpo mwamwanta qoqaa vahiankyo tunanra, mwia kyugema kye tuavaaqaqo ntumwaqu mwataunanra.

²⁴Mpo mwamwantara tire kyuge hi mwamwantarave timwa kye qati kyaunanra. Kotiva vaisi mwamwanta kyugema kyero taaqu tairara tiro, vaisivanto nai mwamwantaqa ntaqikiqaro nai mwamwanta mpoqia qumina mwamwanta hia kyuge hivave tira, mwiqiaraqa kyugema kyero ntaqikiqiro vira.

²⁵Vaisi mwamwantavanto mwitaama vahirera tiro, vaisi mwamwanta mpoqia mpoqia vahiva hia tukyama viro nanrianraa variqaro nai kyaiqa vare varira. Ekyaa mwamwanta mwiva ntuvaaqua hiro nai kyaahaqa nai kyaahaqa hi varira.

²⁶Mwia mwamwantaqaatairo mwamwanta kuaiqivanto nriqa viraro ekyaa mwia mwamwantavanto nriqa quanro. Mwia mwamwantaqaatairo mwamwanta mpoqivanto kyakya hiraro ekyaa mwamwanta mwiva kyakya hiro qamwataanro.

²⁷Vaisi mwamwantaqa ntumwa kyena tuva mwia okyaravanto mwitaamama vahiho. Nkye Karaisira mwamwanta kuaa mwamwantama

variavo. Nkye mwia hini mwamwanta mpoqia mpoqia vahira mwihuama variavo.

²⁸Kotiva nai nraakye qora nyaanrama kyero kyaiqa tukyama kyero mpo kepukya mpo kepukya nyinro.

Toharero mwiva vaisi mponramwu nronraqama kyero, Nkyenramwu vuni variqata Karaisira qua mwakyaakya nraakye qora timwa nyiqi quate, tiro.

Mwia nraakiara mponramwu nronraqama kyero tiqaro, Nkye vuni varia vaisihua nraakiara variqata nte qovarama kyaani quara nraakye qora timwa nyiqi quate, tiro.

Mwitaa timwa kyero mwiva vaisi mponramwu nronraqama kyero tiqaro, Nkye mwihua nraakiara variqata ni nraakye qora ni kyaiqa okyara nyaamwutaivata mwihua kyuqema kye ni aanraqaa quate, tiro.

Mwitaa timwa kyero mwiva mponramwu nronraqama kyero mwihuara tiqaro, Nkye nronra kyaiqa hia nraakye qora taqe kyaiqara varaqi quate, tiro.

Mwitaa timwa kyero mwiva mponramwu nronraqama kyero mwihua, Nkye nriqa vi nraakye qorahua qioqama kyeqata vara mwaamwianrama kyaate, tiro.

Mwitaa timwa kyero mwiva mponramwu nronraqama kyero, Nkye nraakye qora kyaahaqamaqita quate, tiro.

Mwitaa timwa kyero mwiva mponramwu nronraqama kyero, Nkye mpo kyaiqaqaa mpo kyaiqaqaa ntaqikyiqi quate, tiro. Mwitaa timwa kyero mponramwu nronraqama kyero, Nkye nraahumwa mpo quaqitaita timwaqi quate, tiro.

²⁹Kotiva hia nai nraakye qora ekyaa mwihua kuaa qarama kyero kuaa kepukya mwia nraahu nyinrave. Hia nkye ekyaa mwihua Kotiva nronraqama kyaari vaisihua vuni variqata Kotira nraakye qoraqaa ntaqikyitave, Kotira qua qovarama kyehua varitave, ni kyaiqa okyara nyaamwutehua varitave, nronra kyaiqa hia nraakye qora taqe kyaiqara qovarama kyetave, ³⁰nriqa vihua vara mwaamwianra kyetave, nraahumwa mpo quaqitai titave, mwi quara vara ntapihi kye timwa nyitave, mwitaa hiate tirave. Qaqao, Kotiva tukyama kyero mpo qara mpo qara hi kyaiqara mpohua mpohua nyinrave.

³¹Nkye Kotira kyaiqa vararerata nkye vuni nronraqama kyero vahiani kepukyara mwianra nraante nkyi mwutukya vahiani.

Mpohuara mwutukya vahiani okyarara tura Qio kyai nte mpoqiaavata aanra kyuqeraqaa nrohi okyarara mpo nkyi timwa nyianri.

13 ¹Nte mpohuara mwutukya vahiani okyarara nkyi timwa nyinrenra. Mwi okyarava vuni vahi okyaravama vahiro.

Nte mwaa mwataraqaa varihua qua mpo qua mpo qua

- qio tiqana nyaamwunyaahua quavata qio qiariro ni mutukyavanto hia mpohuara vahirera, nte mpo qua mpo qua qiariva, mwiva qumina vahi nyaamwa nruquave, taaqa nruqua votima kyeroma vahiananro.
- 2 Nte Kotiva qovarama kyaani quara mpo qua mpo qua timwa nyi variqanave, nte ekyaa qua okyara rieqana ekyaa uqeta taani quara rienave, nte tiqana, nte Kotira kepukyara kepukyaqama kyena riemwaqina quariva qioma taaqi mpo rataa kyaananrove, qiarivavata variariro mpohuara mwutukya vahiariva hia niqi vahirera, nte qumina inraikyavanto varianinrave.
- 3 Nte Kotirara rieqana ekyaa ntena vataani inraikyara vehi nraakye qora nyinave, nte kyaariro ni mamanta qiavanto itamwa kyairarovata mpohuara mwutukya vahiariva hia niqi vahirera, mwi inraikyava hiama ni kyaahaqa hiraqe nte quminama mwitaa hianinra.
- 4 Mpohuara mwutukya vate okyarava mwataamama vahi. Mwia mwutukyavanto mpohuara vahiariva vaisiva hia qamwanrama kyero nkyiari uaqiama nyataraitiro, mwiva kyuqema kyeqaro mpohuavata kyaahaqa hiananro.
Mwia mwutukyavanto mporara vahiariva hiama vaisi mpovanto airi inraikya vataaninranra ua hiananro. Mwiva hiama nai mwahuta qiananro. Mwiva hiama nai nrutu tuaheraananro.
- 5 Mpohuara mwutukya vahiariva hiama mpohua mwutukya uaqia hiarintema kyero qua tirove, nanrianra nraahu rierove, mwia utaqitairo qamwanrama kyero raraqa taariva nrinanro. Mpohuara mwutukya vahiariva mpohua mwia uaqiama mwaterara hiama qati nraahu riemwatero kyaara ntumwaqiro quanano.
- 6 Mpohuara mwutukya vahiariva hiama uaqia hi kyaiqara varaaninranra qamwateqaro variananro. Mwiva Kotira kyaiqa qutaa kyaiqara qamwateqaro variananro.
- 7 Mpohuara mwutukya vahiariva hia qoriri hiraro mpohua kyaahaqamaqiro quanano. Mwiva Kotirara kepukyaqama kyero riemwaqiro quanano. Mwiva Kotira vekya variqaro Kotira aanraqaa kepukyaqamaqiro viqaro muaanra vahiani entara hiama Kotira qaqira kyaananro.

- ⁸ Mpohuara mwutukya vahiani okyarava hiamataiqa quanano. Mwi okyarava qati nraahu vahiqiro quanano. Vaisivanto Kotira qua timwa nyiqiro quari okyarava, mwiva taiqa quanano. Vaisivanto Kotira qua nraahumwa mpo qua qiari okyarava, mwivavata taiqa quanano. Vaisivanto mpo okyara mpo okyarara timwa nyiqiro quariva, mwi okyaravavata taiqa quanano.
- ⁹ Tire mwaa entara Kotira okyara hia ekyaa mwia ntapihiraitita, pata mpoqiatana nraahuma ntapihita. Mate mwaa entara Kotiva nai qua mpoqiatana nraahu timwa timwihata tire mwiqiatana nraahu nraakye qora timwa nyi varunanra. ¹⁰ Nraakiara tire ekyaa inraikyaqi qioqa hiana entava nri ntairaqa tire hia hini vitiqia nraahu ntapihiarava vahiananrove. Tire ekyaa inraikya ntapihiananrave.
- ¹¹ Nte nraaqiara variqana nte nraaqiara taaqa qua timwaqina quavaro ni pu naatovanto nraaqiara taaqa vu nraato vahuvana variqina quavara. Nte mate nronra tuemwa vina nraaqiara taaqa okyara qaqira kyena varura.
- ¹² Tire mate Kotira nraakye qoravanto nraaqiara taaqa votima kye variqata Kotira okyara hia anoma kye taqa varunanra. Vaisivanto kyinumiqi hia kyuqema kyero nai mwanraqura taqaintema kye tire Kotira okyara taqeqatavata hia ntapihi kye taqaunanra. Nraakiara tire nai viri nai viri taqeqata ntapihi kye taqaunanra. Nte mate mwaa entara hini qua nraahu riaariva nraakiara ekyaa qua ntapihi kyena riaaninra. Kotiva ni okyara ekyaa ntapihi kyero taqaintema kyena nte ntena okyara ntapihi kyena taqaaninra.
- ¹³ Taarampo okyaranramwuvantoma qati nraahu vahiqiro quanano. Kotirara riemwaqiro quari okyarava vaiharo, Kotira vekya variqata qamwate okyarava vaiharo, mpohuara mwutukya vahiani okyarava vaiharo. Mwinramwuhuaqitairo mpohuara mwutukya vahiani okyarava vunyaa okyarama vaiharo.

**Kotira mwanraquravanto nraakye qora kepukya
nyianinranra mpoqiavata tura**

14 ¹Mwianra rieqatama nkye mpohuara mwutukya vahianinra mwia nraante vara vuniqama taata. Nkye mwia vara vuni vateta Kotira mwanraquravanto mpo kepukya mpo kepukya nyianinranra nronraqama kye rieqata qati nraahu varaataa hirata variata. Kotira qua mwakyaakya nraakye qora timwa nyi kepukyara, mwi kepukyara nkyi varaataa hirata variata. (Hia nraahumwa mpo qara hiani quaraqitai ti kepukyara nkyi varaataa hirata variata.)

²Kotira mwanraquravanto mpo kepukya vaisi mpo mwihanro mwiva mwiaqaatairo nraahumwa mpo qua timwaqiro quariva, mwi vaisiva mwi quara tirata nraakye qoravanto mwia qua hia riaivaro Kotiva nraahuma mwia qua riaanro. Kotira mwanraquravanto mwia kyaahaqa hiraro mwiva uqeta taani quara nraahu timwaqiro quanro.

³Vaisi mpovanto hia mpo quaqitairo tiraitiro, vutu kyero Kotira qua mwakyaakya timwa nyianri vaisiva, mwiva timwa nyinrata nraakye qoravanto mwia qua kyuqema kyeta rierara tiro, mwi vaisiva qioma mwihua kyaahaqama nyatero, mwihua kepukyaqama nyatero, mwiva qioma mwihua mwutukya qihaakyama nyataanro.

⁴Nkye ntuvaantuama vita varivaro vaisi mpovanto Kotira qua nraahumwa mpo quaqitairo tirera, mwi quava nai mwi vaisira nraahuma kyaahaqa hianro. Hia mpo quaqitairo tiraitiro, vutu kyero Kotira qua timwa nyianriva ekyaa Kotira nraakye qorama kyaahaqama nyataanro.

⁵Kotira mwanraquravanto mpo kepukya nkyi nyinrata nkye nraahumwa mpo qua mpo quaqitai tivera, nte pataqama nkyiara qamwataaninra. Kotira mwanraquravanto mpo kepukya nkyi nyinrata nkye Kotira qua qio tivera, nte mpoqama kyena nkyiara qamwataaninra. Nkye ntuvaantuama vita varivaro Kotira qua mpo quaqitairo qariva timwaqiro viraro hia mpovanto mwia qua qio tuqasaa kyero nraakye qora timwa nyinrenra, mwia quavanto hiam qio nkyi kyaahaqa hianro. Mwitaa hiraro Kotira qua vutu kyero tirata ekyahua mwia qua rie vaisiva, mwiva mwia quavata nraatarama kyaanro.

⁶Ni kata pakyaa tuaavo, nte nkye hinani uro ntena nte nkyivata nraahumwa mpo quaqitaina qarita nkye hiam qio ni qua riaivaro hiam qio ni quavanto nkyi kyaahaqa hianro. Nte nkye hinani uro ntena vutu kyena Kotira qua qoqaa nkyi timwa nyinrenrave, Kotira okyara uqeta tai quara nkyi timwa nyinrenrave, nkye mwitaa mwataama kyeta Kotira aanraqaa nrohiate tina, nkyi timwa nyinrenrave, nte mwitaama kye vutu kyeqa nkyi timwa nyianrita nkye ni qua ntapihy kyeta riaivaro mwi quava qioma nkyi kyaahaqa hianro.

⁷Nkye riaivaqe nte hia qakyaa hira qumina inraikya ntomavaarave, kitaarave, mwiaqa ntumwakye tirera. Ntomavaara api vuatairaro hiam

kyuqema kyero nruqua qiananro. Kitaavata api ntiraro hiamu kyuqema kyero nruqua qiananro.

⁸Ntaqi ntomanra apiqama kyero rirata hiamu qio ntaqi vaisihua veva huru kyaamwu tera taara hivara.

⁹Mwia votima kyeta nkye nraahumwa mpo quaqitai tiqata hia vutu kye tivera, tavave nkyi qua qio riaananro? Nkye hia qua vutu kye tivaro nkyi quavanto qumina inraikyaqama hiananro.

¹⁰Mwaa mwataraqaa mpo mwatanaa mpo mwatanaa qua airi vaiharo hia mpo qua qumina quavata vahira. Ekyaa mwia okyara vahi quava nraahu vahira.

¹¹Vaisivanto nianra mpo quaqitairo tiraqe nte hia mwia qua riaankyera, nte mwi vaisirara mpo mwatanaa vaisivema qianinra. Mwivavata nianra mpo mwatanaa vaisivema qiananro.

¹²Nkyevata ntuvaantuama vita variqata nraahumwa mpo quaqitai timwaqi vivera, nkyi quavanto mpo mwatanaahua qua votima kyero nraahuma vahiananro. Kotira mwanraquravanto nyiani kepukyara nkyi mpoqama kyero mwutukya ntiyata variahuara tita, nkye Kotira mwanraqurara tiqata, Mpo kepukya timwinraqe vutu kyeqata ntapihi kye tiqata nai kyaahaqa hi nai kyaahaqa hi hiare, qiata. Mwi kepukyara varerara nkyi mwutukya vahirata variata.

¹³Kotira mwanraquravanto vaisi mpo kepukya mwinranro nraahumwa mpo quaqitairo qariva mwi quara okyara hia ntapihiraitiro, nkye ntuvaaquama vita variraqi mwi quara qiankyora. Mwi vaisiva Kotira kyapara hiraro Kotiva mwia kyaahaqa hiraro mwi quara okyara tuqasaa kyero ntapihi kye nraakye qora timwa nyianri. ¹⁴Kotira mwanraquravanto ni kyaahaqa hiraqe nte nraahumwa mpo quaqitaina Kotirara aakyara ntaariro ni mutukya manraquravanto qio rie varivaro ni pu naatovantoma hia qio riaananro.

¹⁵Mwitaa hiraqe nte nataave hianinra? Nte mwutukya mwanraquraqotai nraahumwa mpo quaqitai Kotirara aakyara nteqana nte vu nraatoqitainavata riemwa kyena Kotirara vutu kye aakyara ntarera. Nte mwutukya mwanraquraqotai Kotirara ihi tiqana nte vu nraatoqitainavata riemwa kye vutu kye ihi tirera.

¹⁶Nkye Kotira qamwata mwatarera uti variqata mwianra nraahumwa mpo quaqitai kyuqeve ti varivaro nkyi mwutukya mwanraquravanto nraahu mwi quara qio riaananro. Nkye mwitaa timwaqita vivaro mpovanto nkyivata nrumu variariva nkyi qua hia riaraitiro, nataama kyerove nkyi quara qutaave qiananro?

¹⁷Nkye nraahumwa mpo quaqitai timwaqi viqata Kotirara kyuqeve tivaro nkyi quavanto kyuqe qua vahiqaro nkyita nraahu kyaahaqa hiqaro hiamu qio nkyi henanra mwia kyaahaqa hiananro.

¹⁸Nte nkyi nraatara kyena nraahumwa mpo quaqitaina airiqama kyena ti varuvama. Nte mwianra rieqana Kotirara kyuqeve ti varura.

¹⁹Kotira nraakye qora ntuvaantuama vita varivaqena nte mwihua utaqaa variqana nraahumwa mpo quaqitaina qumina airi quantikara qiarita hia rievo tina, nte mwihua rie quaraqitaina pataqia toqa kyena qiariro mwihua qio kyaahaqa hiananro.

²⁰Ni kata pakyaa tuaavo, nraaqiara akirivanto hia uaqia hi kyaiqara utiraitiro kyuqema kyero varintema kye, nkyevata variate. Mwitaama variqatavata hia nraaqiaravanto vu nraato tintema kye vu nraato tuate. Nkye nronra tuaahua vu nraatoqa hirata variata. ²¹Kotira mpukuqi Kotiva mwitaama tiro:

Mpo qua ti vaisihua nroqitai

nte mwaa mwatanaahua ntena qua timwa nyinrenrave.

Nte mpo mwatanaa mwihua nyoqitaina qiaritavata hia

mwaa mwatanaahua ni qua rieverave, tura.

(Ais 28:11-12)

²²Hia qumina nraakye qorara riaraitiro, Kotira nraakye qoravanto Kotira kepukya taqaate tiro, Kotira mwanraquravanto mpo hiahua kyaahaqa hiqaro mwihua kepukya mpo nyihata mwihua nraahumwa mpo quaqitai ti variara.

(Mwi quava vaiharo mpo quavatama vahiho. Mwataamama vahiho): Hia Kotira nraakye qorara riaraitiro, qumina nraakye qoravanto Kotira kepukya taqaate tiro, Kotira mwanraquravanto vaisi mponramwu kyaahaqa hiqaro mpo kepukya nyihata mwihua qumina nraakye qora Kotira qua timwa nyi variara.

²³Nkye ntuvaantuama vita variqata nkye ekyaa mwihua nraahumwa mpo quaqitaita timwaqi vivata mpo ihua qumina nraakye qorave, hia Kotira qua riehuae, mwihuavata nrumu variqata mwihua nkyi qua rietama nkyiara vu nraato apiqama vihata ueraqama quavoma tivara.

²⁴Nkye ntuvaantuama vita variqata Kotira qua ntapihi kye timwa nyiqi vivaro mpovanto qumina vaisivantove, hia Kotira qua anoma kyero riaari vaisivave, nkyi qua riero tiqaro, Qutaa nte uaqia hi kyaiqara uti varuvama varuqo, qiananro. Mwiva mwitaa tiraro nkyi quavanto mwia kyaahaqa hiraro mwia vu nraato ntapihi viraro mwiva tiqaro, Qikye, nte uaqia hi aanranraqaa nrohi varuvama varuqo, qiananro.

²⁵Mwitaa timwa kyero mwiva nai uqeta taani quara timwa qovarama kyero mwiva tumu ntiro variqaro Kotira nrutu tuaaherero tiqaro, Qutaaqama kyeroma Kotiva nkyi utaqaa variho, qiananro.

Poruva mwataama kye variqi viqata Kotira qua mwaanra qiate tura

²⁶Ni kata pakyaa tuaavo, ni qua okyaravanto mwataamama vahiho. Nkye mwaanra tirerata ntuvaantua hita variqata nai kyaahaqa hi nai kyaahaqa hirara rievata variata. Nkyiqitairo mpovanto tiqaro, Nrivaqe mwi ihira qiare, tirata nkye mwia qua rieta mwi ihira tivaro mwiaqaatairo mpovanto tiqaro, Tire mwataama kye Kotira aanraqaa

nrohinerave, tirata nkye mwia qua rieta varivaro mwiaqaatairo mpovanto tiqaro, Kotiva mwitaa tihana riaurave, tirata nkye mwia qua rie varivaro mwiaqaatairo nraahumwa mpo quaqitairo nkyi timwa nyi variraro mpovanto mwi quara tuqasaa kyero nkyita quaqitairo timwa nyi varirata mwia qua riaata. Mwitaama kyeqata mwaanra timwaqi quata. Nkye nai kyaahaqa hi nai kyaahaqa hirara rieqata variata.

²⁷Nkyiqitai airivanto nraahumwa mpo quaqitai nkyetara nkyetara timwaqita vivora. Kuaikuvantove, taarakuvantove, taaramponramwuvantove, qioma nraahumwa mpo quaqitaita tivara. Mwinramwuhua nraahumwa mpo quaqitai tirerata kuaiqia kuaiqiavanto timwaqi vivaro mpovanto mwihua qua tuqasaa kyero nkyi timwa nyinrata nkye ntapihhi kye rievvara.

²⁸Mwihua qua tuqasaa quariva hia varirata nraahumwa mpo qua tihua mwihua tirema variata. Mwihua variqata nkyiariaraqama kye Kotiravata qua tiqata variata.

²⁹Vaisi taaratanave taarampotanavantove Kotira qua tirera hivera, nkye qati kyaivata mwinramwuhua qiata. Mwinramwuhua qua nkyi timwa nyivata nkye mwihua qua tukyama kye rieqata variata.

³⁰Mpovanto siviro Kotira qua timwa nyi variraro mwiaqaatairo mpovanto mwatakya quariva tiqaro, Kyai ntevata Kotiva ni mpi quara timwa nyiankye, tirera, vaakya siviro qua qiariva eo timwa kyero mwatakya viraro mwivavata nkyi qua timwa nyianri.

³¹Nkye mwitaama kye kuaiqia kuaiqiavanto siviqata Kotira qua timwaqi viqatama ekyaa nai kyaahaqa hi nai kyaahaqa hiqata ekyaa hua kepukyaqama nyatevara.

³²Vaisi mpo Kotiva nai qua qiarive tiro nai kepukya mwianriva, mwi vaisiva nai quaqaa ntaqikyiqaro nai tukyaqaama qiananro.

³³Kotiva hia kyirikyairi hi kyaiqara vararaitiro, Kotiva kyuqema kyero kyaiqa vare varirara tita, nkyevata hia kyirikyairima kyeqa mwaanra tiraitita, vivinrama kyeta qiata.

Kotira nraakye qoravanto mwatukya mpoqi mpoqi ntuvaantua hiantema kye ³⁴nkyevata mwaanra tirera ntuvaantua hita variqata nraakya nkye hia uro sivita Kotira qua qiate, nkye tirema variate qiata. Kotira mpukuqi nraakyevanto hiam vuni variananrove tura.

³⁵Nraakyevanto mpo qua okyara kyaparama kyero ntapihirero nai nraamwuqi variqaro nai vaati ntumwahiamwa hiari. Nkye ntuvaantua hiraqi nraakye mpovanto siviro qua tirera, kyaantaaqqa hiro hiam kyuqe hiananro.

³⁶Qikye, Kotira quavanto nkyi Korintiqitairove qovara hiro? Mwi quava nkyi nraahu kyaahaqa hirero qovarama virave iho? Hiave.

³⁷Mpovanto nanrianra tiqaro, Nte Kotira qua ti varuvave. Kotira mwanraquravanto mpo kepukya mpihana varuvave, tirera, mwi vaisiva

ni quara qutaavema qiananro. Mwiva nte tu quara mwianra, Tiri vunyaa vaisivanto vatai quaravema, qiananro.

³⁸Mwi vaisiva ni quara hia nronraqama kyero riairera, nkye mwi vaisira qua hia riaata.

³⁹Qio ni kata pakyaa tuaavo, Kotira qua mwakyaakya nraakye qora timwa nyi kepukyara mwi kepukyara nkyi varaataa hirata variata. Nkyiqitairo mpovanto nraahumwa mpo quaqitairo nkyi timwa nyinrenro utirata hia mwianra qao tiraitita, qioma tinanrave qiata.

⁴⁰Nkye ntuvaantuama vita variqata hia apiqama kye Kotira qua mwaanra tiraitita, ntapihii kyeqata Kotira qua mwaanra tira mwivau timwaqi quata.

Karaisiva qutu vuraqitairo qaiqaa qati sivurara Poruva tura

15 ¹Ni kata pakyaa tuaavo, nte Karaisira mwakyaakya nkyi timwa nyiava quara qaiqaa nkyi timwa nyianrita nkye mwi quara riegata variata. Nte tauraa mwi quara nkyi timwa nyiavata nkye mwi quarara qutaa quave timwa kyeta mwiaqaatai nkye mwi quara kepukyaqama kye riemwaqita vura.

²Karaisira qua nkyi timwa nyiavara nkye hia mwi quara qaqira kyaraitita, kyuqema kye tutaivera, mwi quava nkyi kyaahaqa hiraro Kotiva hia nkyi qaqira kyaraitiro nkyi sitaananro. Nkye mwi quara hia kyuqema kye tutaivaro mwi quava hia nkyi kyaahaqa hiankyora.

³Mwi quara ni timwa mpuvana nte mwi quarara vunyaa quama vaiho timwa kye mwi quara nkyi timwa nyiavara. Nte nkyiara mwitaama tina. Tire uaqia hi kyaiqara uturava nruka quarive tiro, Karaisiva tiriara riegato qutu vura. Kotira mpukuqi mwitaama kyero qutu qunanrove turaqa mwiva qutu vura. *(Ais 53:5-12)*

⁴Karaisiva qutu vuvata mwataqi quntamwa tovaro taarampo enta vaitero mwiaqaatairo qaiqaa qati sivura. Kotira mpukuqi mwitaama siqunanrove turaqa mwiva sivura.

⁵Karaisiva qutu vuraqitairo qati siviro uro Pitaara vuqaa qovarama viro mwiaqaatairo mwiva nai nronraqama kyo vaisihua 12 nramwu suqaa qovarama viro ⁶mwiaqaatairo nai nraaqiara airi 500 nramwu suqaavata qovarama vuvata mwihua mwia taqora. Mate mwi nraakye qorahua hininramwu qutu quavata hini airivanto qati variara. ⁷Iesusiva nai nraaqiara mwihua suqaa qovarama viro, mwiaqaatairo Iesusiva Iemisira vuqaavata qovarama viro, mwiaqaatairo ekyaa nai nronraqama kyo vaisinramwuhua suqaa qovarama vuvata mwia taqora.

⁸Karaisiva mwitaamaqiro viro ekyara ni puqaavata qovarama vuvana taqaavara. Nraaqiara mpo mwatai iherava nritaraiharo nraakiara mwataintema kyena nte nraakiarani Karaisira nraaqiaraqama vura.

⁹Nte Iesusiva nronraqama kyai vaisihuaqitaina uapaa vaisi hia kyuqe huva varuva. Tauraa Karaisira vataqi nrohi varu nraakye qorahua nte

anoma kye uaqiamaqina quavarara tiro, Karaisiva hia nianra nronra vaisive qiataara.

¹⁰Kotiva mwiva nraahu nianra po kye tiqaro kyuqema mataihananra tina, nte mwataama kye vaisi nronra varura. Kotiva ni kyuqema mataihana hia nte qaqira kyena qati varura. Nte kepukyaqama kye mpoqivata mwia kyaiqa varaqi viqana mwiva nronraqama kyai vaisinramwuhua kyaiqavata nraatara kyaura. Qio hia nte ntena kepukyara mwi kyaiqara varaura. Kotiva ni kyuqema matero kepukya mpihana nte mwia kyaiqa varaqi vi varura.

¹¹Nteve mwihuave Karaisira qua nkyi timwa nyunanra mwianra nte hiamanronraqama kye riena. Tire mwinro mwaanro mwihua nkyi timwa nyunrata nkye mwi quarara qutaave timwa kye variara, mwianrama nte nronraqama kye riena.

Poruva tire qutu quananraqitai qati siquananranra tura

¹²Tire mwakyaakya nkyi timwa nyiqata Karaisiva qutu vuraqitairo qati sivurave tunanra. Tire mwitaa turata nanraqamave nkye mponramwuvanto qutu vihua hiamanronraqama kye riena. Tire mwinro mwaanro mwihua nkyi timwa nyunrata nkye mwi quarara qutaave timwa kye variara, mwianrama nte nronraqama kye riena.

¹³Qutaa qutu vihua hia sivira hitiri, Kotiva hiamanronraqama kye riena. Tire mwinro mwaanro mwihua nkyi timwa nyunrata nkye mwi quarara qutaave timwa kye variara, mwianrama nte nronraqama kye riena.

¹⁴Kotiva hia Karaisira sivuma kyotiri, tire qua turava qumina qua vaiharo nkyi timwa nyunrata nkye qutaave qiava, mwivavata qumina inraikyaqama hitiri.

¹⁵Qikye, tire nkyi timwa nyiqata qutaaqama kyero Kotiva Karaisira qati vara sivuma kyorave tuna quava, mwi quava unra qua vahitiri, mpovanto tiriara tiqaro, Kotiva hia Karaisira qati vara sivuma kyorave. Nkye mwitaama kye Kotirara qia quava unra quama vaiho, titiri.

¹⁶Kotiva hia qutu quahua qati vara sivuma kyaiva varitiri, mwiva hiamanronraqama kye riena. Tire mwinro mwaanro mwihua nkyi timwa nyunrata nkye mwi quarara qutaave timwa kye variara, mwianrama nte nronraqama kye riena.

¹⁷Kotiva hia Karaisira qati vara sivuma kyaitiri, nkye quminama Karaisirara qutaave qiavaro nkyiqa qua vahiva hia taiqaraitiro, qatima vahitiri.

¹⁸Kotiva hia Karaisira qati vara sivuma kyaitiri, Karaisirara qutaave timwa kye qutu quahuavata hia qaiqaa qati siviraiti, uro quminama raupirima quatiri.

¹⁹Tire Karaisira vekya variqata mwaa mwataraqaa mwianra riemwaqi vita uro qutu vita hia qati siquarahua variaratavauma mwaa mwataraqaa varihua tiriara raima timwa teta po kye tivara.

²⁰Mwihua hiamanronraqama kye riena. Tire mwinro mwaanro mwihua nkyi timwa nyunrata nkye mwi quarara qutaave timwa kye variara, mwianrama nte nronraqama kye riena.

²¹Haaru vaisi mpoqaatairo qutu vi okyarava qovarama vurama. Qaiqaa kuaa qarama kye vaisi mpoqaatairo qati sivi okyarava qovarama vira.

²²Tire Ataamunraqaatai qovara hurahua ekjaa qutu vi varunanra. Kuaa qarama kye tire Karaisira nraaqiaraqamavi variarahua nraakiara tire ekjaa mwihua sivita qati variqi quanana.

²³Nraakiara hia tire apiqama kyeta siquanana. Tire naitarama kyeta kuaiqia kuaiqiavanto siquanana. Karaisiva nraante quturaqitairo qati sivurara tita, Karaisiva qaiqaa mwatani tumuani entaraqaa Karaisiva hiari nraakye qorahua qaiqaa qati sivivara.

²⁴Mwihua sivivaro mwiaqaatairoma taiqaani entava nrianano. Mwi entaraqaa Karaisiva kepukyaa hiqaro mpo mwatanaa mpo mwatanaahua kamaninra nraatara kyero, vaisi kepukyave ekjaa mpo inraikya mpo inraikya kepukyavata nraatara kyero, uro nai qora Kotira kyauquqi kyero tiqaro, Nte ekjaa inraikya nraatarama kyauqo. E ekjaa inraikyaqaa ntaqikyiqira quante, qianano.

²⁵⁻²⁶Karaisiva kepukyaa hiqaro nai nramwutaahua nraataraqi viro uro ekyaararaqama qutuqi vi vari okyarara nraatara kyairaro mwi okyarava ekyaarama taiqaanano.

²⁷Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Kotiva Karaisira nronraqama kyaiharo
 Karaisiva ekjaa inraikya nraatara kyero
 mwiaqaa ntaqikyiqiro quananrove, tura. *(Sng 8:6)* [Karaisiva
 ekjaa mwi inraikyaraqa ntaqikyiqaro hiam Kotiraqaavata
 ntaqikyianano.]

²⁸Nraakiara Karaisiva ekjaa inraikya nraatara kyero mwiaqaa ntaqikyiqiro viro mwiva nai qora mwemwani variro tiqaro, E niqaa ntaqikyiqira vi variaravama e niqaa ntaqikyiqira quante, qianano. Karaisiva mwitaa tiraro mwiaqaatairo Kotiva Karaisiraqaavata ekjaa inraikyaqaavata ntaqikyiqiro quanano.

²⁹Karaisiva hia qutu viraqitairo qaiqaa qati sivira hitiri, nanraqamave mpo hiahua qutu quahuara riegata nramanri vare varita? Qutu quahua ekjaara qutu quavo qiatiri, hiam qumina mpo hiahua mwihua kyaahaqa hiqata nramanri vare variatiri. Mwihua tiqata, Qutaama qutu quari vaisiva qaiqaa siquananrove, timwa kyetama nramanri vare varita.

³⁰Karaisira qua kyaara tiri ekjaa enta ru kyarera uti variara. Tire hia qutu quananaqitai qaiqaa siquarahuavauma, tiri qumina mwitaa hivara.

³¹Ni kata pakyaa tuaavo, Iesusi Karaisiva nkyiqaavata niqaavata ntaqikyivi varihanana tina, nte nkyiara qamwate variqana ntena kyauqu nriqaa vatena qutaqama kyena tirera. Ekjaa enta ni ru kyaiqaq qutu quariva nte variqina vi varurave, tuqo.

³²Nte Karaisirara riegana Epesaasiqi uro variavata mwi mwatanaahua qaakyau vairi votima kye variqata ni naatara kyarera uti varuvana

variavarave. Nte qumina vaisi taiqa quariva hutiri, nte quminama mwini varutiri. Kotiva hia qutu vihua sivuma kyaari quava qutaa vahiraqevauma nte mate mwaa entarara rieqana mwataa qianinra: Nrivaqe kyuqe aanra qaqira kye hura qutuananranra hia nronraqama kye riaraiti, mate kyaravata nramanrivata nramwaqi quare, qianinra.

³³Hauri mpo ihua unra qua tivata nkye mwihua sataqita vivora. Quavanto mwitaama tiro.

Vaisivanto uaqia hi vaisihuavata variqi viro

mwi vaisivavata uaqiama quanrove, tura. (Ais 22:13)

³⁴Mwianra rieqatama nkyi su nyaatovanto ntapihi virata uaqia hi kyaiqara qaqira kyaata. Qikye, nkyi utaqitai nraakye qora mpo hiahua hia Kotirara riaraitita, api qua ti variara. Mwitaa qiahua mwihua kyauruate tinama, nte mwitaa tina.

Mwamwantavanto qati siquani okyarara tura

³⁵Mpovanto mwitaama qiananro. Nataama kyerove Kotiva qutu vihua qati vara sivuma kyaananrove? Nataama vahiani mwamwantara varetave sivivarave? qiananro. Mpovanto mwitaa tirera, nte nai timwa mwinrenra:

³⁶I vu nraato apiqamave viho? E hiave ntapihiaro? E kyara humwu mwataqi vara tutairaro uru mwiva ntuko hiraro nruhi mwiva hia tapitairera, kyaravanto hiama quapiqaananrove.

³⁷E kyara humwu vara tirera hira, e humwu nraahu kyakuma humwuve, mpo humwuve, vara tuananrave. E hia uro nronra mwia rirante ntaruqira tuananrave, qianinra. ³⁸Kotiva tiharo uru mwiaqaatairo mwi kyarava quapiqaiharo mpo humwuqaatairo mpo kyaravanto quapiqaiharo hia kuaa mwamwanta vahirave. (Mwia votima kyero tire qutu quanraqitai qaiqaa siquararo tiri mwamwanta nraahumwa mpo mwamwantama vahiananro.)

³⁹Vaisi mwamwantavata, vahi aasau mwamwantavata, hia kuaa qarama kyero vahirave. Vaisi mwamwanta mpo mwamwanta vaiharo, vahi aasau mpo mwamwanta vaiharo, nyaamwa mpo mwamwanta vaiharo, tavukya vaanti mpo mwamwanta vahirama.

⁴⁰Nyaamwuni nraahumwa mpo inraikya vaiharo mwatani mpo inraikya vahirama. Nyaamwuni itai inraikyava mwitaama kyero iteqaro ntuvaahe variharo mwatani vahi inraikyava nraahumwa mpo qarama kyero ntuvaahe varira.

⁴¹Huarivanto iteqaro mpo qarama kyero ntuvaaahaiharo, toravanto iteqaro mpo qarama kyero ntuvaaahaiharo, qovora kuaiqia kuaiqiavanto mpo qara mpo qarama kyero ntuvaahe varira.

⁴²Mwi inraikyara mwi inraikyara mwunruqa hi okyarava nraahumwa vahira. Mwia votima kyero nraakiara tiri mwamwantavanto qutu quaninraqitairo qaiqaa qati sivraro nraahumwa mpo mwamwantama

vahiananro. Tiri mwamwanta mwataqi quntamwa taavaro ntenrai mwamwantavama vahiro. Nraakiara sivuma kyaani mwamwantara garaakya mwamwanta hia ntenraani mwamwantavama vahiananro.

⁴³Tiri mwamwanta mwataqi quntamwa taava uqenrenro hia kyuqe mwamwanta vahira. Nraakiara tiri sivuma kyaani mwamwantava kepukya mwamwantavanto kyuqe mwamwantama vahiananro.

⁴⁴Tiri mwamwantavanto mwaa mwataraqaa nrohiarive tiro utu tairara tita, mwaa mwataraqaa qunte variara. Nraakiara tiriara nyaamwuni nrohiate tiro, nyaamwuni nrohiana mwamwantara vara sivuma kyaananro. Mwaa mwataraqaa nrohiara mwamwantava vaiharo nyaamwuni nrohiara mwamwantavavata vahira.

⁴⁵Mwi quara Kotira mpukuqi mwitaama tiro:

Kotiva utu kyovaro toharenaa vaisi Ataamuva siviro qati variqiro vi varurave, tura. (*Okyara 2:7*) Mwi vaisiva mwitaama varuvaro mwia nraakiara vaisi mpo Karaisiva qovarama viro ekyaa nraakye qora qati variqi quate tiro, qati nraahu varura.

⁴⁶Hia nraakye qoravanto nyaamwuni nrohira nraante qovarama kyora. Nraakye qoravanto mwatani nrohira nraante qovarama kyero mwiaqaatairo nraakiara nyaamwuni nrohira qovarama kyora.

⁴⁷Hoqarenaa vaisi Ataamunra mwataqotairo utu tovaro mwaa mwataraqaa qovarama viro varura. Nraakiara vaisi mpovanto Karaisiva nyaamwusairo mwatani tumu qovarama viro varura.

⁴⁸Mwaa mwataraqaa variahua mwihua mwataqotairo utu to vaisira votima kyeta variara. Nyaamwuni varirera hiahua mwihua nyaamwusairo tumu vaisira votima kyeta varivara.

⁴⁹Mwaa entara tire mwataqotairo utu tai vaisira Ataamunra votima kyeta nrohi varunanra. Nraakiara tire nyaamwunyaa vaisi Karaisira nraantantamwa kyeta variananra.

⁵⁰Ni kata pakyya tuaavo, nte nkyi timwa nyinrenra. Nraakye qora mwaa mwamwantara vataahua hiama qio Kotira mwatukyayi vivara. Ntenra quari vaisiva hia ntenraani mwatukyayaqi hiama qio quanano.

⁵¹Kyai nte Kotiva uqeta tai quara nkyi timwa nyianri. Hiama tire ekyaa qutu quanana. Tire Iesusira nraaqiara mpo hiarahua hia qutu viraitita, qati variqi vita qamwanrama kye kyuqu quanana.

⁵²Tire mponramwuvanto variararo nraakiara ekyaa entaqaa ntoma riraro Kotiva qutu vihua qaiqaa qati sivuma kyairata mwihua mwiaqaatai hia qaiqaavata tapitaraitita, qati variqi vivara. Tire ekyaa mwi entaraqaa kyuqu vita variananra.

⁵³Tire ntenrai mwamwantara vataahua mwi entara kyuqu vita hia ntenraani mwamwantara vareta qati variqi quanana. Tire quti mwamwantara vataahua mwi entara kyuqu vita hia qutuanu mwamwantara vareta qati variqi quanana.

⁵⁴Tire ntenrai mwamwantara vataahua kyuqu vita hia ntenraani mwamwantara vareta qati variqi quanana. Tire quti mwamwantara vataahua kyuqu vita hia qutuani mwamwantara vareta qati variqi qarararo mwi entara haaru qara ntumwa to quava qutaa mwivauma vahiananro. Mwi entara mwi quara tuntema kye tire mwitaama qiananra:

Qutu vi inraikyara vara mwataniqama kyero
Kotiva mwia ekyaara nraatara kyairave.

⁵⁵Quti okyarava e riaante. E vaisi ru kyera nraatara
kyera kepukyava tanave vaiho?

I aanraivanto vaisi kutu kyaariva tanave vaiho? *(Hos 13:14)*

⁵⁶Qutira inraikya mwia qora kyaiqavanto ru vatero nai qora kyaiqa mwiva Kotiva timwa to quaraqatairo kepukya varaira.

⁵⁷Qio tiri vunyaa vaisivanto Iesusi Karaisiva quti okyarara nraatara kyero qati sivrara tiro, Kotiva tirivata kepukya timwihata tire qioma qutuani okyarara nraatara kye qaiqaa qati sivi variananra. Mwianra rieqatama tire Kotira nrutu tuaahereta mwianra kyuqeve ti varita.

⁵⁸Ni kata pakyaa tuaavo, mwi quara rieqatama kepukyaqama kye sivita variata. Tiri vunyaa vaisi kyaiqa kepukyaqama kye varaqi quata. Nkye ntapiharave. Nkye kyaiqa vareva hia quminavau quaninranra tita, nkye kepukyaqama kye mwia kyaiqa varaqita quata.

Iutiaani munima vara kyaivaro quaninranra tura

16 ¹Kotira nraakye qora Iutiaani hia kyuqema kye variahuara rieqata nkye mwihua kyaahaqa hinerata munima ntuvaantua hirara tirera. Nte Karesiaani variqana Kotira nraakye qora mwini variahuara timwa nyuntema kyena nkyivata timwa nyianrita nkyevata mwitaa hiata.

²Mpo Saante mpo Saante nkye kuaiqia kuaiqiavanto nkyeta munima vareraqitai munima mpoqiani qati vataqi vivaro qio vahiyari. Nkye mwitaamaqi vi varivaqe nte nkye hinani iro ntaarita nkye hia nanra munimave mwunro tita uro munimanra puua hiata.

³Nraakiara nte nkye hinani uro variarita nkyetavanto vaisi mponramwu mwatama kyaivaqe nte mwinramwuhua qara nyina sitaarita mwihua mwi munimanra varetama Ierusaremini uro nyiata. ⁴Mwi entara nte Ierusaremini mpo kyaiqa varaariva vahiraqe ntevata quankyera mwihua nivata qioma vivara.

Poruva nai nrohianinranra vu nraato tutora tura

⁵Nte Masentoniaani mpo mwatukya mpo mwatukya nrohivarivara tina, mwini nrohivaraama uro nkyi taqaaninra.

⁶Nkyivata uro variqana nte mpuahaamave, toqa vaururu tuani entara vari kyena qaiqaa taini tainive virera hiarita nkye ni kyaahaqa

hivaqe nte quari. ⁷Hia nte aanraqaa viqana nkyivata pataqia totiqama kye varirerave. Tiri vunyaa vaisi Karaisiva qiove tirera, nte nkyivata mpuaahaama varirerave.

⁸Qio nte mwate Epesaasini variqi quariro Pentikosi omwata nre entava nrianrive. ⁹Mwaini nte airi mwataqi nraakye qora Kotira aanra nyaamwutaariva vaihananra tina, nte mwaini variqina virera. Nte mwaini mwi kyaiqara vare varuqata airivanto ni nramwutaaqa hiavanavata nte Karaisira nraakye qorara rieqana mwaini varirera.

¹⁰Timotiva nte varauntema kyero tiri vunyaa vaisi kyaiqa vare varivara tiro, mwiva nkye hinani uro ntairera, nkye mwia qamwata mwateta mwia vitaata.

¹¹Mwianra rieqatama nkyiqitairo mpovanto Timotirara qumina vaisive timwa kyero mwoqa mwiankyora. Nkye Timotirara mwiva Karaisira kyaiqa vaisi variho timwa kyetama mwia kyaahaqa hiqata huntaqita aanraqaa uro kyaivaro mwiva kyuqema kyero variro qaiqaa nte hunani nrianri. Nte mwiavata tiri tiqata vakyaa mponramwuvata mwihua sekyama varuqo.

¹²Nte tiri tiqata vakyaa Aporosirara tirera. Nte mpo enta mpo enta nkyiara rieqana mwianra mwitaama tina, Qata vakyaa mponramwuvanto Korintini virera hiahuvata e quante timwa kyena vuaviraavira tuqaro hia quataa iharoma mate hia viro. Nraakiara aanra qio vahirera, mwiva nkye hinani quanranro.

Poruva ekyara qua tura

¹³Nkye rauriqa taqe variata. Nkye Karaisirara qutaave tiraqa kepukyaqama kye variata. Vaisima variata. Kepukyaqamavi variata.

¹⁴Nanrianra nanrianra mwutukya vahianinraqitai ekyaa kyaiqa varaqi quata.

¹⁵Nkye Sitipanasiravata mwia nraamwuqi variahuavata ntapihi kyaarave. Nte haaru Akaiaani variqana Karaisira qua mwi mwatanaahua timwa nyiavata mwihua nraante qutaave tura. Mwihua mwitaa timwa kyeta mwiaqatai mpoqama kye Kotira nraakye qora kyaahaqa hirera uti variara. Ni kata pakyaa tuaavo, nte nkyiara qati mwataa hiatemala tuqo, ¹⁶Nkye mwi vaisinramwuhua mwemwani variqata mwihua hiante hiate, tuqo. Mwihua kyapata kyaiqa varaahua mwihuavata mwemwani variqata mwihua hiante hiata.

¹⁷Nkyiqitai Sitipanaasivavata, Potunataasivavata, Akaikaasivavata, nte hunani nriavana nte qamwateqanama varuqo. Nte hia nkyi taqaaninranra ni mutukyavanto uaqia ihana varuqata mwihua nte hunani nri nteta nkyiara qiavana riena, nte qamwateqana varuqo.

¹⁸Mwihua nkyi mwutukya kyuqema nyataavaro qihaakyama vahintema kyeta nrumu mwaini ni mutukyavata kyuqema kye

qihaakyama mataavana varuqo. Nkye mwitaa hi vaisihua nyutu tuaaheraata.

¹⁹Kotira nraakye qora Esiaani mpoqi mpoqi variahua nkyiara rieqata nkyi qua mwantaavo. Akuiraaava mwia nraata Pisisiraavavata, mwitanahua nraamwuqi ntuvaantua hiahuavata, tiri vunyaa vaisi nruutuara rieqatama nkyi qua mwantaavo.

²⁰Tiri tiqata vakyaa mwaini variahua, mwihuavata nkyi qua mwantaavo. Nkye nai qua mwante nai qua mwante nai kyauqu mwi nai kyauqu mwi hiqata variate.

²¹Qio nte ntena kyauquqo mwaa quara qara ntina:

NTE PORUVA NKYI QUA MWANTAUQO.

²²Tiri vunyaa vaisi Karaisirara hia mwutukya vahiani vaisira kyaivaro viro ekyara vehiqama quarive. Marana ta. Po, nronrao, qamwanrama uro ntantera tumuana.

²³Tiri vunyaa vaisivanto Iesusiva nkyi kyugema nyataari.

²⁴Nkyevata ntevata Iesusi Karaisiraniqamavi varunanranra tina, nte nkyiara mwutukya ntihana varura.